

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és Igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 98. szám
1940. május 3., péntek

Felolós-szerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1—1938.

A légierők fölénye juttatta sikerekhez Norvégiában a német hadsereget

Chamberlain az alsóházban közölte: a németeknek nagyobb mértékben sikerült erősítéseket küldeniök a Skandináv félszigetre, mint a szövetségeseknek — Angol és egyiptomi óvintézkedések a Földközi tengeren — Kiéleződött a magyar—szlovák viszony — Olaszország magatartása a világpolitika nagy kérdőjele

A fegyveres küzdelemmel párhuzamosan élénken tevékenykedik a diplomácia

A világpolitikai válság az események tanúsága szerint távolról sem érkezett el csúcspontjához. Ujabb és újabb válság-gócok keletkeznek, minden nap újabb és újabb bonyodalmakat hoz és még jóslatokba sem lehet bocsátkozni arról, hogy hol és mikor sodródik a világ valamelyik része a küzdelembe. Norvégiában elkezdődött harc folyik: a korszerű hadfelszerelésen kívül korszerű harcmodor, alkalmazó német haderő gyors iramba lendítette az eseményeket. Tiszta képet az északeurópai hadműveletek egyes szakaszairól már csak azért sem nyerhet a semleges országok közvéleménye, mert mindkét részből érthetően a saját fegyvertények jelentőségét hangsúlyozzák, ezenkívül pedig a részeredmények még nem bírnak döntő jelentőséggel. Berlin nagy hadisikerként könyveli el az utóbbi napokban a norvég szárazföldön elért teljesítményeket. A német csapatok ulszerü harcmodora valóban olyan lendületet vitt a hadműveletekbe, hogy állóháborúról, ezidőszerűt nem lehet beszélni. Az angolok és franciák, illetve a norvég hadvezetőség viszont azt jelenti, hogy a németek által elért sikerek csak átmenetiek, hogy a szövetséges haderők kemény ellenállást tanúsítanak és hogy a megfelelő erősítések már útközben vannak az első vonalak felé. Rámutatnak a szövetséges hírszolgálati irodák arra is, hogy az angol és francia expedíciós hadsereg eddig csak elővéd-egységekkel harcolt, a haderő zöme nem is került ütközetbe. Mindenesetre, Északon új hadszíntér keletkezett, ahol — ellentétben a nyugati harcfronttól — nem merevedtek meg az ellentétes arcvonalok, ahol a mozgó háború rengeteg nyersanyagot fogyaszt s ahol előreláthatólag még sok áldozatot kívánó harcok következnek.

Nem kevésbé mozgalmas a semleges arcvonal is. Ebben a vonatkozásban az érdeklődés nemcsak a szövetséges fővárosok között, illetve az utóbbi napokban növekvőben levő feszültség hangsúlyozottá színté nyíltá vált. Az angol kormány bizonyos haditengerészeti intézkedéseket alkalmazott, válaszképpen az olasz sáló és politikai élet félreismerhetetlenül szövetséges-ellenes megnyilatkozásaira és ez — bármennyire is hangsúlyozzák a rendelkezések békés jellegét, — mégis a legnagyobb jelentőségű események a Földközi-tenger vidékén. Minden esetre érdekes hogy közben gazdasági tárgyalások folynak Loudon és Róma között és figyelemreméltó az a svájci sajtóértéskelés, hogy a Szentatya közvetíteni kíván Olaszország és a szövetségesek között.

Berlin jelenti:

„Norvégia legfontosabb része német kézben van!”

Berlin. (Rador.) A német haderő főparancsnoksága közli, hogy május 2-án Oslo és Trondhjem között tovább folytak a harcok.

a német csapatok üldözték a menekülő angol haderőket. Az angolok nagy gyorsasággal ültették ki Andalsnes, illetve Dombaas vidékét, ahol hevenyészett állásuk a német csapatok birtokába jutottak.

A német előcsapatok már Andalsnestől délre negyven kilométernyire jutottak. Háromszáz norvég katona, akiket hátrahagytak, hogy fedezék az angol csapatok visszavonulását, német fogságba esett.

Az angol visszavonulás után Mörgden és Romsdal vidékek norvég parancsnoksága fegyverletételt rendelt el. Parancsot adtak, hogy szüntessék be a szükségtelen eredménytelen ellenállást. A Dombaas—Siulsberg vasutvonal, Trondhjemtől délre ugyancsak a német csapatok birtokába került. A német csapatok, amelyek Bergentől keletre nyomulnak elő, a Bergen—Oslo vasutvonal mentén találkoztak az Oslótól nyugatra vonuló német csapatokkal. A csatározások folyamán ismét számosan kerültek fogságba, az angol és norvég hadifoglyok száma állandóan szaporodik.

Narvikból és Trondhjemből nem érkezett semmi különösebb említésre méltó esemény híre.

A német haderő légi egységei folytatták az eredményes küzdelmet, hogy a szövetséges haderők csapatainak partraszállását megakadályozzák.

Narvik közelében a német csapatok több előlényeges üteget támadtak meg és a szövetséges haderők tengeri egységei is súlyos, újabb veszteségeket szenvedtek. Egy cirkálót bombatalálat ért. Egy brit kereskedelmi gőzöst elsüllyesztettek és ezenkívül még ötöt súlyosan megrongáltak. Hat angol repülőgépet lelőttek.

Chamberlain bejelentette, hogy a szövetséges csapatok komoly nehézségekkel küzdenek Norvégiában

London. (Rador.) Chamberlain miniszterelnök az alsóház csütörtök délutáni ülésén újabb beszámolót mondott a háborús helyzetről. Mindenekelőtt

arra kérte az alsóház tagjait, hogy legyenek egy kis türelemmel, mután egyelőre lehetetlen olyan tervekről és megmozdulásokról beszélni, amelyek még folyamatban vannak és nem fejeződtek be.

Ma csak ideiglenes nyilatkozatot adhat, de azt hiszi, hogy Churchill és esetleg ő maga is, a jövő hét kezdetén már jóval többet mondhat. Ez után elmondotta, hogy

egy hónappal ezelőtt az angol kormány elhatározta: katonai erőket tartanak készenlétben a norvég kikötők elzárására, ha Németország támadást intézne Délnorvégia ellen.

— Minden tervbevetett lépésünket attól tettük függővé, hogy Németország megsérti-e vajjon

A nyugati fronton a helyzet változatlanul csendes.

A német távirati iroda a norvégiai hadszíntéri helyzettel kapcsolatosan a következőket jelent: Elmondhatjuk, hogy Norvégia legfontosabb része: Steinkjer, Trondhjem, Bergen, Stavanger, Christiansand, Oslo és a svéd határ mentén fekvő rész a német csapatok kezében van, néhány körzet kivételével, ahol a norvégek még ellenállást fejtenek ki. A német csapatok most azon vannak, hogy az ellenség utolsó ellenállási vonalát is áttörjék Andalsnes-környékén. Ezzel az ellenségnek az a kísérlete, hogy a német előnyomulást megállítsa, teljes mértékben sikertelenül végződött. Az Andalsnes környéki harcok katonai szempontból már nem jelentenek nehézséget a német csapatok számára.

Berlin. A német távirati iroda közleménye szerint az Osloból és Trondhjemből kiindult csapatok egvesülése nagy stratégiai siker. Az erről kiadott német hivatalos magyarázó közlemény megállapítja, hogy a német csapatok a 21 napos norvégiai hadműveletek alatt olyan nagyságu területet szálltak meg, mint Berlin és Nürnberg között fekvő terület.

Róma. Az olasz lapok nem foglalnak állást a Földközi-tengeren életbe léptetett angol óvatossági rendelkezésekkel kapcsolatban. A lapok mint a keddi nap legfontosabb eseményét a norvégiai német hadsereg bravurját emelik ki, amellyel három hét alatt megteremtették a szárazföldi összeköttetést Oslo és Trondhjem között. A lapok szerint a Dombaas felé előrenyomuló német csapatok Namsost is veszélyeztetik és amennyiben ezt is sikerül elfoglalni, akkor a norvégiai háború véget ér, miután a német csapatok kiszorítják a szövetséges csapatokat Közép-Norvégiából a tenger part felé. Narviknál, írják az olasz lapok, az angolok, akikhez franciák, lengyelek, norvégek és csehek is csatlakoztak, nem tudnak a rossz időjárás miatt hadműveletekbe kezdeni. Andalsnesnél a német repülőgépek annyira elpusztították a kikötő berendezését, hogy az angolok nem tudnak nehéz tüzérséget paritta szállítani.

Oslo. (Rador.) Terboven, a megszállott norvég területnek német kormánybiztosa rendeletet adott ki, amely szerint a takarmánnyal való takarékoskodás céljából le kell vágni az állattálmány negyedrészt. Egy másik rendelet szerint nem szabad ezenül semmiféle zsirt, vagy zsiradékot szapánfőzésre felhasználni.

Norvégia semlegességét. Már régebben tudtuk, hogy a németek a Balti-tengeri kikötőkben hónapokon keresztül csapatösszevonásokat végeztek. Tudtuk jól, hogy ezeket a német haderőket egyformán lehetett volna felhasználni Finnország, Svédország, Norvégia, Hollandia, vagy esetleg az Anglia elleni támadásra és mégis teljesen lehetetlen volt előre megmondani, hogy kit fog sújtani az ütés. Még ha tudtuk volna, hogy Dánia és Norvégia lesznek az ütés áldozata, akkor sem tudtuk volna megakadályozni azt, ami történt. A sújtott országok együttműködése nélkül. Mindkét állam azt hitte, hogy semlegességük megvédi őket s ezért nem fogantostottak semmiféle óvintézkedést és nem figyelmeztettek bennünket sem az esetleges támadás lehetőségére, amelyet ők maguk sohasem vártak.

Ismertette ezután Chamberlain miniszterelnök részletesen a norvégiai hadjárat elejét és annak minden részletét, az angol tengeri flotta

Május 1-től kezdődőleg

POLISOR NICOLAE vezetése alatt álló zenekar játszik

a Pecican-étteremben

(volt Taverna)

hadműveletet, a Narvik körüli nagyarányú tengeri ütközetet és hangsúlyozta:

a további vállalkozásokat illetően azt tartották és tartják szem előtt, hogy Norvégiát mindenféleképpen megsejtsék, visszaverjék a déli felől jövő német támadásokat és hogy megkönnyítsék Haakon norvég királynak és kormányának a menekülését.

Kijelentette a miniszterelnök, hogy céljukat a leggyorsabban Trondhjem elfoglalásával lehetett volna elérni. Ismertette az északnorvégiai szárazföldi hadműveleteket, majd kijelentette azt, hogy részleteket ezekről a harcokról nem mondhat, csak annyit jelenthet ki, hogy

a szövetséges csapatok komoly nehézségekkel találták szemközt magukat.

— A németek helyi légi fölényre miatt először nem tudtak tűzértséget és harcikocsikat part-ra szállítani és bár az angol, valamint a francia

A szövetségesek Dombasnál visszavonultak, de tartják még a vasutvonalat

London. Az angol hadügyminiszter a következő jelentést adta ki:

Dombasnál a szövetséges csapatok minden német támadást visszavertek

és nagy veszteséget okoztak az ellenségnek. Steinkjerk környékén az angol csapatok járőrei nagy fölényben vannak az ellenség járőreivel szemben. Norvégiába tovább tart az angol és francia csapatszállítás.

A Reuter távirati iroda jelenti: Hivatalos helyen kijelentik, hogy

a Dombas—Stören közötti vasutvonal továbbra is a szövetségesek birtokában van.

A szövetséges csapatok a Steinkjerk szakaszon lefolyt súlyos harcok után Dombas előtt visszavonultak, de az új állások Dombast és a vasutvonal birtokát jobban védik, mint az eddigi állásokat.

Német gyalogosok norvég parasztruhába öltöztek és így igyekeztek a vasutvonal közelébe jutni, hogy azt megsemmisítsék és a norvég csapatokat hátbatámadják. Az álhúzás német katonákat azonban leleplezték és valamennyit letartóztattak.

A Havas-iroda összefoglaló jelentést közöl a norvégiai harcokról. Eszerint Dombas vidékén

a szövetségesek visszaverték a német csapatok támadásait és az Osloból előre nyomuló német csapatoknak csak az előőrsi teremtették meg az összeköttetést Trondhjemnél.

Angol repülőgépek bombázták az Osloból kiindult német csapatok utánpótlási vonalait, Narviknál a helyzet változatlan.

Az angol légihaderő támadása Oslo repülőtere ellen

Az angol légihaderő az elmúlt éjjel sikeresen támadta az Oslo közvetlen közelében levő fornebui repülőteret. A jelentés szerint több német gépet megsemmisítettek és két hangárt felgyújtottak.

Stockholm. A Dagens Nyheter jelentése szerint Norvégia egyik repülőtere ellen a szövetséges légihaderő tegnap döbbenetes erejű légitámadást intézett. A támadás során sikerült 11 német bombavető repülőgépet elpusztítani. A lap nem írja meg, hogy melyik repülőterről van szó.

A szövetségesek megkezdtek a benyomulást Narvik városába

London. A Havas-ügynökség jelentése szerint a szövetséges csapatok befejezték Narvik körülzárását. Az angol hadügyminiszterium hivatalos jelentése megállapítja, hogy a szövetséges csapatok már meg is kezdték a körülzárt városba való benyomulást. Dombasnál a szövetségesek visszavonultak előre elkészített állásaikba.

A svéd lapok behatóan foglalkoznak a nor

tengeri haderők, valamint a légierő nagyszerű teljesítményeket nyújtott.

a németeknek mégis sikerült erőstéseket küldeni Norvégiába, még pedig sokkal nagyobb mértékben, mint az a szövetségeseknek sikerült.

— A múlt héten úgy döntöttünk, hogy kénytelenek vagyunk lemondani azokról a tervekről, amelyek szerint Trondhjemet déli felől kell elfoglalni. Ennek folytán csapatainkat vissza kell vonni erről a vidékről és így máshová kell szállítani őket.

London. A Reuter távirati iroda jelenti: Chamberlain miniszterelnök az alsóházban tegnap kijelentette, hogy az angol nép nem viseltetik haraggal a német néppel szemben és Angliától távol áll a bosszu gondolata. Az angol kormány azonban mégsem tesz különbséget a nemzeti szocialista uralom és a német nép között. Anglia megmáshatatlán elhatározása, hogy a háború következményeire nemcsak a nemzeti szocialista uralmat, hanem a német népet is felelőssé teszi.

végiai harctéri helyzettel. Megállapítják, hogy a németek igen jelentős sikert könyvelhetnek el, azonban a háború sorsa még távolról sem dőlt el. Az egyesült brit-norvég haderők teljes rendben és veszteség nélkül vonultak az új állásokba, amelyeket keményen tartanak. Nagyobb csapatmegerősítések nehéz tűzértségek és tankok utban vannak Dombas felé és rövidesen megérkeznek oda. Az angol hadvezetőség mindaddig nem megy át offenzívába, amíg az erőkülönbségek kiegyenlítését nem nyerték.

A svéd lapok londoni jelentései szerint a legutóbb partraszállt csapatok között lengyel osztagok is vannak, amelyek együtt harcolnak a kanadaiakkal, az angol, francia és norvég erőekkel. Ami a narviki helyzetet illeti, ott az újabb jelentések szerint a német csapatok helyzete igen komoly, mert a körülzárást teljesíté vált. A partvédő ütegeket az angol hadihajók ágyúi elhallgattatták. Hír szerint a helyőrség egyrésze elhagyta a kikötő közelé-

A párisi sajtó komolynak tartja a norvégiai helyzetet

Páris. A lapok általában elismerik, hogy a norvégiai hadihelyzetben kemény erőpróbát kell kiállani a csapatoknak. A harcokban eddig csak hátvéd és előrs csapatok vettek részt, míg a szövetségesek hadijerének zöme még érintetlen. Trondhjem környékén mozgó háború folyik és a szövetségesek vezérkarának elve továbbra is az, hogy az emberrel a végsőig takarékoskodni kell, néhány ponton, nevezetesen Dombas környékén célszerűnek látja bizonyos visszavonulást végrehajtani. Május 1-én rendkívül jelentős csapat egységek és nagymennyiségű hadianyag érkezett a szövetségesek számára. Hanson mellett tegnap csak kisebb csatározások folytak. A trondhjem-i fjordot védő erőket a szövetségesek 48 óra óta szüntelenül bombázzák.

A Journal des Débats katonai szakértője szerint a szövetségesek katonai helyzete Norvégiában súlyos és tudatossá kell válni annak, hogy a szövetségesek nem nyerhetik meg a háborút, ha a meg erősített vonalak mögött védelemre szorítkoznak.

Páris. A Matin írja: Norvégiában heves harcok tombolnak és a francia csapatok fokozottabb mértékben avatkoznak be a küzdelem-

Röros visszafoglalását jelentették a szövetségesek

A norvég harcterről érkezett jelentések szerint Röros várost a németek kiűritették. A várost norvég csapatok szállították meg. Röros feladása állítólag azért történt, mert a német csapatok nem kaptak lőszer és élelmiszer után pótlást.

Páris. (Rador.) A Havas-ügynökség jelentése szerint a norvégiai hadi helyzet a következő:

Dombas vidékén a harcok folytatódtak, de a francia katonai körök kijelentésével szerint még nem érkeztek pontos jelentések a kiüzdelmek kimeneteléről. Namoss városát a német repülőerősen bombázták. A szövetséges légi haderő bombázta Stavangert, ahol el-

ben levő állásokat és a Narvik körüli hegveken ásta be magát.

Az angol hadügyminiszterium a következő hivatalos jelentést adta ki a norvégiai hadműveletekről:

Gundbrad völgyében a német csapatok motorizált osztagokkal, tankokkal és alacsony szálló repülőgépek segítségével támadták az angol állásokat. A szövetséges csapatok minden támadást visszavertek, miközben az ellenségnek súlyos veszteségeket okoztak. Három közep nagyságú német tankot szétlőttek. Dombas környékén szövetséges csapatok az északkeleti harcok során visszavonultak, hogy fedezzék állásaikat. A német légihaderő bombázta Andalsnes városát.

Zürich. A Neue Zürcher Zeitung írja: Berlinben azt hitték, hogy a norvégiai világháború meghozza napok alatt a német fegyverek számára a győzelmet. Most attól tartanak, hogy a frontok Norvégiában megmerevednek és állóháború veszi majd kezdetét. A háborúnak ez a módja nagyon megzavarná azokat a német terveket, amelyeket a közeljövőben végre akarnának hajtani — írja a Neue Zürcher Zeitung. (Radiopress).

Eden és Reynaud beszéde

London. (Rador.) A Reuter távirati iroda jelenti: Eden angol gvarmatügyi miniszter beszédet mondott, amelyben ismételtén kifejtette Anglia álláspontját a norvég semlegesség megsértése ügyében és hangsúlyozta, hogy rendületlenül bizik a győzelemben és ebben a meggyőződésében az utóbbi idők eseményei csak megerősítették.

Párisi jelentés szerint május 1-én Reynaud francia miniszterelnök is beszédet mondott, aki elsősorban azt hangsúlyozta, hogy a győzelem szolgálatában kell Franciaország munkásságának május 1-én is dolgoznia, mert a munkateljesítményt fokozni kell. Rámutatott arra, hogy a szövetségesek a szabadságjogokért harcolnak és hogy a szabadság minden áldozatot megér. Ezt azonban csak úgy lehet elérni, ha legyőzik a német hadigépezetet.

be. Több frontszakaszon francia haderők vették át a kezdeményezést.

Francia politikai körökben nagy figyelemmel tekintik a norvégiai eseményeket, azonban megállapítják, hogy Norvégia az európai harcoknak csak mellékes színtere.

A szövetségeseknek Norvégiában csak egy célja van: Németországot a vasérc-torradóktól elvágni és a vas elszállítását megakadályozni.

Sem Anglia, sem Franciaország nem gondolnak arra, hogy Norvégiában nagyszabású hadjáratot folytassanak.

Újabb harcok a Skagerrak környékén

London. Göteborgból érkezett jelentés szerint a Skagerrak környékén fokozottabb harci tevékenység uralkodik. A dán és norvég partok között tegnap harcok folytak le és az ágyúdörgés egészen Göteborgig elhallatszott. Uvv hírlik, hogy angol hadihajók egy tizenhét hajóból álló német csapatszallító hajócsoporthoz szíjjelkergettek.

lenséges repülőgépeket telezték. Bombázták még a dániai Aalborg repülőterét, az Oslo melletti Fornebuch repülőterét és Trondhjem vízirepülőgép támaszpontját. A légitévékenység során nyolc angol repülőgépet lelőttek. Ugyanennyi német repülőgépet is megsemmisítettek a légharc során és a földön, illetve a repülőtereken lévő megsemmisített gépek számát nem lehet megállapítani. Norvégia déli vidékén a németek Oslo és Bergen között igyekeznek az összeköttetést megteremtteni, de ez a legnagyobb nehézségekbe ütközik.

A francia katonai körök a legnagyobb titok

harcással kezelik a Narvik körüli katonai hadműveletek kérdését.

Stockholm. (Rador.) A norvégiai helyzetről a Reuter iroda az alanti tájékoztatást nyújtja: A németek hozzákezdtek Rörös helység megerősítéséhez, amelyet támaszpontként akartak felhasználni a Dombaas-Stören irányában előnyomuló hadoszlopok számára.

Hirtelen visszavonultak úgy Rörösből, mint Kynsetből, amely 40 kilométernyire van dél felé. Innen indultak ki azok a német csapatok, melyek a Dombaas-Stören vasútvonalat elválasztó hegyeken átkeltek. Hírek érkeztek arról is, hogy a norvég és német csapatok között harc folyik Foldanál és az Oesker völgyében és Kiorkin között húzódó uta-

kon. Meg nem erősített hírek arról számolnak be, hogy a szövetségesek megerősítéseket küldtek a norvég csapatok számára, amelyek igyekeznek megakadályozni a német csapatok előnyomulását Bergen felé. Vegyes szövetséges haderők visszavették Kvan helységét az Eit fjordban.

A csapatok ugyanazok, amelyeket néhány nappal ezelőtt Bergentől északkeletre a Segne fjordban lévő Lerdelnél partraszállítottak. A Röröst visszafoglaló norvég csapatok pedig ugyanazok, amelyekről azt állították, hogy visszavonulóban vannak a svéd határ felé.

A németek igen gyorsan távoztak Rörösből és közölték a helyi hatóságokkal, hogy hátsó összeköttetéseiket elvágták.

Angliában ötven házat megrongált egy lelőtt német hadirepülőgép

London. (Reuter.) Hivatalosan jelentik: Egy német repülőgép kedden Anglia keleti partjain darabokra zúzódott.

A légügyi minisztérium és a belső biztonsági minisztérium közleménye ezeket mondja:

Kedden késő este ellenséges repülőgépek közelítették meg több ponton a keleti partokat. A légháritó ütegek nyomban tüzelni kezdtek. Az egyik ellenséges repülőgép Essex grófság egyik partmenti városában lezuhant és kigyulladt. A közelben lévő egyik ház megrongálódott és néhány lakója megsebesült.

Ujabb jelentés szerint Clacton a neve annak a tengerparti városnak, ahol egy német repülőgépet kedden éjjel lelőttek. A Heinkel-gép a lezuhanás után heves robbanás kíséretében kigyulladt. Hivatalos jelentés közli, hogy az essexi grófságban lezuhant német repülőgép összesen 50 házat rongált meg. Az öt halálos áldozat közül négy a repülőgép német személyzetéhez tartozik. Nem lehetetlen, hogy a roncsok alatt még más halottak is fekszenek.

Meghiúsultnak tekinthetők az angol-szovjet kereskedelmi tárgyalások?

London. (Rador.) A Stefani hírszolgálati iroda jelentése szerint a szovjet válasz, amely az angol-szovjet kereskedelmi szerződés megkötésére vonatkozik, nem sok sikerrel kecsegtet. A Daily Telegraph szerint az angol-szovjet kereskedelmi tárgyalások máris megjúsultnak tekinthetők, bár a végleges elutasító angol választ Halifax lord még nem közölte Maisky szovjet nagykövettel.

Miről tárgyalt Rist és Gwatkin Washingtonban?

Washington. Hivatalosan jelentik: Charles Rist, a Francia Bank volt kormányzója, jelenleg a francia zárlatügyi miniszter gazdasági tanácsadója és Ashton Gwatkin, az angol hadigazdálkodási miniszter tanácsadója, március elején Amerikába érkeztek. Azóta megbeszéléseket folytattak, amelyek során kijelentették, hogy kormányuk minden gyakorlati eszközzel csökkenteni óhajtja a semleges kereskedelemre nehezedő hátrányokat és kellemtelenségeket anélkül azonban, hogy ez érintené a csempészés ellenőrzését. A vásárlások valamennyi kérdését most tanulmányozza Páris. London és Washington, mert a korlátozó rendszabályoknak kizárólag időleges jellegük volt és később ismét visszatérnek a gazdasági liberalizmusra.

A semleges Svédország helyzete

Ugyancsak a semlegesek arcvonalához tartozik Svédország helyzete. Stockholmból nyugtalanító hírek érkeznek, amennyiben állítólag a svéd kormány megtagadta azoknak a kívánságoknak teljesítését, amelyeket a Stockholmban tárgyalást folytató német gazdasági bizottság terjesztett elő. Angol lapok szerint Svédországban rendkívüli katonai intézkedéseket léptettek életbe, készenlébe helyezték a hadihajókat, és rendeltetéseket adtak ki a polgári lakosság légórhalmának megszervezéséről. Mindezekre — írják az angol lapok — azért volt szükség, mert Svédországtól tart, hogy elutasító magatartására német részről olyan intézkedéseket alkalmaznak, amelyekkel a svéd kormány szembe szállna.

A svéd kormányelnök május elsőjén beszédet mondott, amelyben többek között a következőket mondta:

— Svédország békevágya éppen olyan, mint a vele testvér északi népeké. A svéd kormánynak politikája teljesen nyílt és arra szorítkozik, hogy a

legszigorúbb semlegességet fenntartsa minden irányban. Svédország célja a béke fenntartása, függetlenségének és területi sérthetetlenségének megővése. A svéd miniszterelnök azzal fejezte be beszédét, hogy Svédország minden körülmények között megővi függetlenségét, szabadságát és demokratikus államrendszerét.

Olaszország, a Földközi tenger vidéke és Délkelet-európa a háboruszkodások hullámverésében

London. Kedden késő este rendeletet hoztak nyilvánosságra, amely szerint mindazok a brit hajók, amelyek a Földközi-tengeren közlekednek, a jövőben nem használhatják ezt az utvonalat.

Ezentúl a brit hajóknak ahelyett, hogy a Szuzei-csatornán és a Földközi-tengeren keresztül hajóznának, meg kell kerülniük Afrikát és a Jöreménység fokának érintésével kell hazatérniük. Jólértesült körök úgy tudják, hogy ezt a rendelkezést az olasz sajtó magatartása miatt alkalmazták, s hozzájárult ehhez az is, hogy az utóbbi napokban Rómában olyan politikai megnyilatkozások hangzottak el, amelyek nem kerülhették el az angol kormány figyelmét.

Hangsúlyozzák viszont, hogy az angol kormány nem kívánja fenntartani ezt az óvatossági rendszabályt csak addig, amíg feltétlenül szükségesnek látja és remélik, hogy a körülmények lehetővé teszik az intézkedés hatálytalanítását.

Közvetlen az angol kormány elővigyázatossági rendelkezésének nyilvánossághozatala után újabb, az angol-olasz viszonyból adódó esemény hírért közölték Rómából.

Az angol nagykövet felkereste Ciano gróf olasz külügyminisztert, akivel — a jelentések szerint — barátságos légkörben időszerű Földközi-tengeri vonatkozású kérdéseket tárgyaltak meg. Ezzel csaknem egyidőben az Egyesült Államok római nagykövete is nagyfontosságú látogatást tett: Megelemt Mussolini miniszterelnökkel, akitől tájékoztatást kért a Földközi-tengeri helyzetről és az olasz részről legutóbb elhangzott politikai megnyilatkozásokról.

Angol politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy Olaszország részéről nem vár

"A szövetségesek tengeri ereje olyan nagy, hogy egy időben hatásosan működhetik úgy északon, mint délen" — írja egy francia lap Olaszországgal kapcsolatban

Páris. (Rador.) Több kedd reggeli francia lap vizsgálja Olaszország várható magatartását a jelenlegi nemzetközi helyzetben. Az Excelsior azt írja, hogy Olaszországnak nincs mit tartania a szövetségesek részéről. Olaszország egyébként tudja, — írja a lap —, hogy sem a háborúban, sem a békében nem várhat semmit Németországtól és eddig is a németeknél mult, hogy Olaszországnak nem volt kül-

Előkészületek a balkáni gazdasági konferenciára

Belgrádból jelentik: Hivatalos helyen folytatják az előkészületeket a májusban megtartandó balkáni gazdasági konferenciára, melynek színhelye valószínűleg Dubrovnik lesz. Egyes balkáni államok részéről szívesen látnák, ha az értekezeten Magyarország és Bulgária is képviseltetné magát.

ható döntő fontosságú elhatározás. Közvetlen Alfierinek berlini olasz nagykövetté történt kinevezése után ezt a tényt azzal magyarázták, hogy Róma nyíltan lekötötte magát Berlin mellett s ezzel kapcsolatosan attól a minisztertanácstól, amelyen Mussolini elnököt, döntő határozatokat vártak. Most már másként ítélik meg a helyzetet és

az a vélemény alakult ki, hogy a berlini olasz nagykövetségen történt őrségváltás tulajdonképpen a Vatikánnak szólt, a mennyiben a Szentsek mellé olyan olasz diplomatát kívántak kinevezni, akinek közvetlenebb kapcsolatai vannak a Vatikán politikai elgondolásaihoz.

Római jelentés közli, hogy az olasz fővárosban úgy hivatalos helyen, mint politikai körökben nyugodtan fogadták az angol intézkedéseket, s rámutatnak arra, hogy ez semmiféle befolyást nem gyakorolhat az olasz kormány állásfoglalására. Érdekes, hogy

a Giornale d'Italia-ban Gajda újabb éles bírálatot gyakorol Franciaország külpolitikájáról, amelyről azt írja, hogy évtizedek óta olasz ellenes.

Hasonlóan franciellenes cikkek jelentek meg a többi olasz lapokban is.

Rómában és Firenzében diákcsoportok illakozó tüntetést rendeztek olaszellenes propaganda röccéduláknak Ljubljana-ban történt szétosztása miatt. A diákok — lapjelentések szerint — olasz nemzeti zászlók alatt vonultak fel, majd a fascista szövetség székháza előtt gyűltek egybe, ahol beszédek hangzottak el. Rendzavarásra nem került sor.

A Földközi-tenger körüli eseményekhez tartozik az a kairói jelentés is, amely arról számol be, hogy az egyiptomi kormány is bizonyos rendkívüli intézkedéseket léptetett életbe. Ezek az intézkedések katonai természetűek és a Szuzei-csatorna védeimére vonatkoznak.

URANIA: mind a vezet. Tel 12-32.

Ma! Visszavonhatalanul utoljára!

Előadások 5, 7, 15, 9, 15

A szezon

legszebb filmje, a

„Vasálarcos“

Hiradó!

HOLNAP PREMIER! I. „Egy börtön rejtelmel“ II. „Az oregoni gyilkos“. John Wayne

DEUTSCHLAND

utolérhetetlen minőségű kerékpár

Az összes modellek szenzációs olcsó árban kaphatók

Hammer Zsigmond és Fia Arad,
Bulevardul Regele Ferdinand 27. szám.

közi köröket. Két tény jellemzi ezt a politikai fejlődést, az egyik Ansaldo vasárnapi beszéde, a másik Dino Alfierinek, a Berlin-Róma tengely tanácsos hívének berlini olasz nagykövetté való kinevezése. Az Ordre ezekben a tényekben, különösen Alfieri kinevezésében a nemzetbarát olasz politika hangulvázát látja. Mindez azonban nem akadályozhatja meg a szövetségeseket abban, hogy teljes erővel folytassák a norvégiai hadjáratot. A szövetségesek tengeri ereje olyan nagy, — írja a lap, — hogy egyszerre hatásosan működhetik ugy északon, mint délen. Olaszország magatartását nagy mértékben határozzák meg az északi események.

London. (Rador.) Az angol szénbányat

hajdonosok megállapítása szerint az utóbbi két hét alatt érezhető módon csökkentek az olasz szénrendelések. Angol szakkörök véleménye szerint Németország nagyarányú erőfeszítéseket tett, hogy Olaszország a harmadik birodalomból vásárolja szén szükségletét, amit vasuton szállítanak Olaszországba. A jelentés szerint április folyamán Németország 750 ezer tonna szénét szállított Olaszországba. A Németországban történt nagyarányú vásárlások következtében csökkentette Olaszország az angol piacon történő szénvásárlásait.

Roosevelt váratlanul megszakította pihenését és Washingtonba utazott

Washington. (Rador.) Roosevelt elnök pihenő szabadságát megszakította s különvonattal Washingtonba utazott. E hírrel egyidejűleg a Rador távirati iroda washingtoni jelentése közli még, hogy a szenátus törvényjavaslatot szavazott meg, amely kimondja, hogy az elnöknek, különösen háború idején, jogában áll betiltani bármilyen kereskedelmi vagy devizaügyletet. Ennek a törvénynek megszavazását Washington állam kérte, hogy megnyugtassa Amerika bankári köreit, amelyek kétségbevonták, hogy loga volt-e Roosevelt elnöknek a németek dániai megszállása és a norvégiai megrohanása első napjaiban az Amerikában letétben volt dán és norvég értékeket zárolni. Ide tartozik az a Reuter jelentés is, amely szerint Adams szenátor az amerikai semlegességi törvény felülvizsgálatát kérte. A szenátor a semlegességi törvénynek különösen olyan értelmű módosítását kérte, amely lehetővé tenné, hogy az amerikai pénzügyi körök a hadviselő államok kormányainak hitelekkel nyúlthassanak. Pittman szenátor, az amerikai külügyi bizottság elnöke ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy „általános vélemény szerint a szövetségesek elegendő tartalékkal rendelkeznek ahhoz, hogy külföldi hitelek

igénybevétele nélkül két évig is fedezhessék hadikölcsönjeiket.” Ehhez a kijelentéséhez Pittman hozzáfűzte még, hogy nem hiszi, miszerint a háború ilyen hosszú ideig tartson.

Egyébként Amerikában egyre behatódóbban foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy az Egyesült Államok a szövetségesek oldalán beavatkozzék-e a háborúba.

Ide tartozik még az a moszkvai Rador jelentés is, amely szerint Steinhardt, az USA moszkvai követe, a Szovjetunió területéről külföldre utazott. A jelentés nem közli, hogy miért hagyta el az USA követe Moszkvát és egyelőre azt sem jelöli meg, hogy melyik az a külföldi állam, ahová Steinhardt utazott.

Washington. A Fehér Ház köreiben az európai helyzettel kapcsolatban aggodalom uralkodik. Azt hiszik, hogy Olaszország magatartása tekintetében a legközelebbi napokban döntő események fognak bekövetkezni. Philyppe római amerikai nagykövet elküldötte Washingtonba a Mussolinivel folytatott megbeszélésének eredményéről szóló jelentését. (Rador).

Moszkva. Steinhardt, az Egyesült Államok moszkvai követe hosszabb szabadságot kapott. A követ már el is hagyta Moszkvát.

„Szlovákia a német birodalmat Magyarország ellen akarja kijátszani

Budapestről jelentik: Szülli Géza felsőházi tag, a magyar felsőházban tegnap beszédet mondott, amelynek ele a szlovák állam ellen irányult.

— 1938-ban — mondotta Szülli Géza — új állam alakult Magyarország szomszédságában és Szlovákia önálló köztársaság lett.

A magyar kormányhatóság jószomszédi viszonyt akart fenntartani az új szlovák állammal és ezt a barátságos magatartást minden alkalommal ki is mutatta, annak számtalanszor kézzelfogható tanujelét adta. Véleményem azonban az — mondotta Szülli Géza — hogy nem szabad sokáig egyoldalú magatartást tanúsítani, mert ebből könnyen gyávaságot tételezhetnek fel.

Felsorolta ezután Szülli Géza a Szlovákia részéről tapasztalt sérelmeket. A madridi szlovák ügyvivő tárgyalásokat folytatott az ottani cseh követtel és e tárgyalásoknak ele Magyarország ellen irányult.

— Szlovákiában — mondotta Szülli Géza, — a hamu alatt parázs ég. Április 25-én Nyitra a Hlinka párt ülést tartott. Ezen az ülésen foglalkoztak a magyarországi szlovákság helyzetével és azt hangoztatták, hogy a magyarországi szlovákoknak milyen siralmas életük van, nyelvi használatától megfosztják őket és a legnagyobb terror alatt élnek. Mondanom is felesleges, mondotta Szülli Géza, hogy mindez hazugság. Ezután az ülés tagjai a városháza elé vonultak, ahol dr. Turosek Rudolf tartott beszédet. Ez kijelentette, hogy Nyitra a magyarul beszélő em-

berekbe bele kell fojtani a szót. A tiltott tömeg bejárta a várost és a rendőrség asszisztálása mellett beverte a magyar követség épületének ablakait. Szlovákia veszélyes látszmát üz és meg akarja bontani Magyarországot és a német állam között az összhangot. Egyes szlovák pártok a német birodalmat Magyarország ellen akarják kijátszani, holott Magyarország mindenkor megbízhatik erős német szövetségesében. Elvárható, — mondotta Szülli Géza, — hogy a német kormány nyíltan dezaválja a sötétben bujkáló és rendezavaró szlovák pártokat.

Május 1. a Szovjetben

Moszkva. (Rador). Mint minden esztendőben, ez év május 1-én is nagyszabású katonai díszszemle folyt le Vorosziyov előtt, a Kreml mellett levő Vörös-téren. A katonai díszfelvonulást a Lenin mauzóleum lépcsőjéről nézték végig a szovjet kormány tagjai és a kommunista párt vezetői, közöttük Stalin, Molotov, Kaganovics, Mikojan és Kalinyin. Vorosziyov beszédében többek között a következőket mondta:

— A Szovjet kormány külpolitikáját Molotov külügyi népbiztos a legvilágosabban kifejtette

— Bizonyos csapatmozdulatokat is észleltek Szlovákia részéről, amelyek nyilvánvalóan Magyarország ellen irányultak és céljuk az volt, hogy visszaveszik azt a területet, amit a bécsi döntés Magyarországnak juttatott.

— Első feltételünk az, — mondotta Szülli Géza, — hogy a szlovák kormány tartsa tiszteletben a Szlovákiában élő magyar kisebbség jogait, mert ez a nemzetközi jog értelmében is kötelező számára. Ne provokáljon olyan mozdulatokat, amely a magyarság állami létét veszélyeztetné.

Szülli Géza interpellációs beszédére Csáky István gróf magyar külügyminiszter válaszolt:

— Magyarország volt az első állam, amely késznek nyilatkozott baráti jobbot nyújtani az új szlovák államnak. Megkíséreltük a békés szomszédi viszony helyreállítását és annak fenntartását. A Magyarország által nyújtott baráti kéz azonban Szlovákia részéről nemcsak hogy visszautasításra talált, hanem sajnos, a rosszakaratú rágalmak egész sorozatát kellett tapasztalunk. Mi elmentünk a türelem végső határáig — mondotta Csáky István — de egyszer a türelemnek pohara is megtelik és akkor megfelelő módon fogunk eljárni. A mi türelmünk akkor ér majd véget, ha a magyar nemzetet komoly sérelem éri, vagy ha Szlovákia, — amire már több jel mutatott — a német birodalmat akarja ellenünk kijátszani. Mi azonban bízunk Németország őszinte barátságában és meggyőződésünk, hogy Szlovákiának ez az aknamunkája nem fog sikerülni. Magyarországnak szem előtt tartja a végső határt, mert a mai néhány időkből nem akarja háborús cselekedetre ragadtatni magát. Nem vagyunk gyengék és nem vagyunk gyávák és a kellő alkalommal meg fogjuk védeni az ország érdekeit és annak erkölcsi presztízsét. Mi azonban akkor fogunk cselekedni, ha az idő arra szükségesnek látjuk és nem akkor, amikor Szlovákia provokálni szeretne bennünket. Továbbakban kifejtette Csáky külügyminiszter Magyarország békés szándékát és fegyvermezett magatartását.

Pozsony. (Rador.) Durcsánszki szlovák külügyminiszter tegnap beszédet mondott, amely a Magyarországgal való viszonyra vonatkozott.

— Azt kívánjuk — jelentette ki a miniszter — hogy a szlovák nép életterében békehelyzetet teremtsünk. Nem mi vagyunk az oka annak, hogy ez nem sikerült. Szomszédaink elfelejtették, hogy az öntudatos szlovák nép bizonyítékát adta politikai érettségének és beigazolta azt is, hogy a belső problémákat is meg tudja oldani. Szomszédainak nem szabad elfelejtenie, hogy a szlovák kormány meg tudja védeni és meg fogja védeni testvéreinek érdekeit, akiket megtagadták a legelemibb jogokat is.

Róma. A magyar felsőházban elhangzott vita élénk visszhangot keltett a nemzetközi sajtóban is. Főként az olasz lapok foglalkoztak bővebben Szülli Géza beszédével és Csáky gróf válaszával. A Popolo di Roma Csáky beszédéből a magyar kormány álláspontját emelte ki. Rámutat a lap arra, hogy a magyar kormány mindent megtesz, hogy biztosítsa a jószomszédi viszonyt Szlovákiával. Hiábavaló minden kísérletezés, amellyel egyesek meg akarják bontani a jóviszonyt Németország és Magyarország között. Hibás lenne — írja az olasz lap — ha Magyarország türelmességében és tehetetlenségében bízna a szlovákok.

CORSO

Ma szünet!

Szombaton premier!

A legbájosabb becsi SRAUSS-film

A halhatatlan keringő

melyben az öreg Strauss Janost Hörbiger Pál, a fiatal Strauss Józsefet Holt Hans játssza. Női főszereplők: ANDRÉA MARI, THEIMER GRETE — HIRADOK

Diplomáciai játékok és ütközetek Ankarától Kairóig

Irla: Pálóczi Horváth György

Ankara, április. A vezérkarok háborúját megelőző diplomáciai háború sok fontos ütközetét vívták meg itt, a „semmitől teremtet város” minisztériumaiban és nagykövetségein. A középeurópai eseményekbe belebonnyolódott világ akkor figyelt fel először Ankarára, amikor a török parlament, a Kamutáj, 1939. május 9-én ratifikálta azt a gazdasági egyezményt, amelynek értelmében Németország százötven millió márkás két éves ipari hitelt nyújt Törökországnak, majd három nap múlva hozzájárult az angol-török szerződés megkötéséhez.

A diplomáciai „bomba” hatása igen figyelemreméltó volt. Papen német nagykövet sírba vezetett.

Miért nem lett Faruk királyból kalifa?

Innen támasztották fel például a kalifátus kérdését azok, akik Törökország belső békéjét és nyugalmaát meg akarták zavarni. Amióta Kemál Attatürk letette az utolsó szultánt, az Iszlám kalifa nélkül maradt. 1928-ban pedig a Kamutáj kimondta a török állam különválását a mohamedán vallástól és ezáltal „kiszakította a törököket az Iszlám kebeléből.” Szaudí Arábia és Yemén trónörökösei meglátogatták Faruk egyiptomi királyt, a legnagyobb önálló mohamedán ország uralkodóját. A hivatalos fogadás után az ifjú király a nagy Kvotoun Moséban, Egyiptom legszebb és legnagyobb mohamedán templomában, imádként istentiszteletet tartott. A szertartás végén a hívek kiáltozni kezdtek: Éljen Faruk kalifa.

De Faruk királyból nem lett az Iszlám legfőbb fele. Angol tanácsosai lebeszéltek erről a lépésről, amely Anglia új szövetségese, Törökország ellen irányult volna. Szaradzoglu külügyminiszter pedig megüzente Egyiptomnak: „A kalifátus idejétmúlt intézmény. A nehézségek, amelyeket feltámasztása okozna, felülmúlnák előnyeit. Ha az egyik mohamedán ország kalifát választana, esetleg a másik is azt tenné és ebből csak összefűzések keletkeznének.” Ez a török kiutasítását megnyugtatta Ibn Szaudí királyt, az Iszlám szent helyeinek, Mekának és Medínának urát és Yemén uralkodóját, Yahia imámot, aki a proféta egvényes lezármazottjának vallja magát. Mindkét uralkodó vágvakozott a kalifátusra, de egyik sem látta elérkezettnek az időt a megteremtésére, így a török-angol-francia diplomáciai együttes erőfeszítésével ezt a kérdést sikerült levenni az arab világ napirendjéről.

Az emir fiából testőrkapitány lett...

A következő diplomáciai ütközet Transzjordániával kapcsolatban zajlott le. A transzjordán-török ellentét azonban nem sikerült megteremteni mert Ismet Inönü államfő kinevezte Transzjordánia emirjének fiát az állami testőrség kapitányává. Most a kurdokat használták fel a közelkeleti szövetségi rendszer megbolygatására. A terv az

Szombat délután temetik P. Bangha Bélát

Budapestről jelentik: P. Bangha Béla holttestét szombat reggel ravafalazzák fel a Szent István bazilikában. Délután 11 órakor a központi sajtóváltást mondat gyászmisét az ejhunyt lelkiüdvéért. A beszentelési szertartás délután 3 órakor kezdődik, majd a gyászmenet az Andrassy-úton, az Erzsébet-körúton és a Rákóczi-úton áthaladva kíséri P. Bangha Bélát a Kerepesi-úti temetőbe, ahol a Jézus Társaság sírboltjában helyezik örök nyugalomra. Római jelentések szerint az Osservatore Romano hosszú cikkben méltatja a nagy magyar jezsuitát. Kiemeli életéből a társadalomtudománynak tett szolgálatait és azt, hogy a katolikus hitnek törhetetlen apostola volt Magyarországon három évtizeden keresztül.

gősen hazautazott jelentéstételre. Vladimír Potemkin pedig, a Szovjet helyettes külügyi népbiztosa másnap Ankarába érkezett. A nagy követségeken a diplomaták hosszú jelentéseket kaptak haza. Mielőtt az eseményt, kiemelték jelentőségét, amely főleg az addigi helyzet ismeretében volt nagy. Hiszen a Dardanellák modern megerősítéséhez Kruppék szolgáltatták az anyagot és a török hajóhad tengeraltíráit Németországban készítették.

A közelkeleti diplomáciai háború ezen a napon indult meg teljes erővel. Szíriában, Arábiában, Irakban. Egyiptomban sokirányú mozgolódás kezdődött és minden szél Ankarába vezetett.

volt, hogy Törökország délkeleti és Irak északnyugati részét lakó kurdok vezetésével a mai Irakkól és Törökországtól egy részéből megteremtik a kurdisztáni köztársaságot, német támogatással.

A beavatottak szerint ezt elsősorban a török rendőrség akadályozta meg. Kemál művének egyik legjobb pillére a kitűnő török rendőrség, amelyet Kemál „a demokrácia önvédelmi szervének” nevezett.

Hol sétál az attasé ur felesége?

A török rendőrség szervezetéről Ankara diplomáciai köreiből a következő anekdotát mesélik: Az egyik nyugati nagyhatalom katonai bizottsága járt Ankarában. A követségi titkár egy délután elfelejtette közölni a bizottság tagjaival, hogy másnap reggel programon kívüli megbeszélés lesz, amelynek anyagát nyomban ki kell dolgozni. De a bizottság tagjait sehol sem találta. Végül a rendőrséghez fordult, hogy keressék meg őket. A rendőrség rögtön öt perc múlva már megtelefonálták: „X. ur és Y. ur az ankarai régi várból sétál. Z. ur kiránduláson van a vízduzzasztónál K. attasé ur feleségével. D. ur kettesben teázik H. művésznő lakásán. B. ur nagyobb társaságban pókerezik az Ankara Palace szálló egyik emeleti szobájában...” A titkár elképedt gratulációjára csak ennyi volt a válasz:

— Mi tudni szoktuk, hol tartózkodnak vendégeink.

Anélkül, hogy az anekdota hitelességeért felelősséget vállalnék, meg kell állapítani, hogy a kurdisztáni puccs leleplezése Ankarából indult ki. Gázi Ibn Fejsál, Irak azóta meghalt királva, éppen a Tigris partjain vadászott, amikor ankarai futár érkezett hozzá. A király nyomban visszatért Bagdadba, ahol idejében megakadályozta a puccsot. Seyyid Hikmet Suleimán volt miniszterelnököt, aki Kurdisztán köztársasági elnöke akart lenni, elfogatta ötven hívével együtt.

Mire a tömütti Bagdadba érkezett...

Ezután már nem sok kísérlet történt a török-közelkeleti blokk megrendítésére. Szíriának királyt akartak találni és a szíriai parlament addig támasztgatott nehézségeket, míg Puaux francia főbiztos fel nem függesztette az alkotmányt és be nem jelentette, hogy rendeletekkel fog kormányozni. Ezután történt, hogy Nuri es Said tábornok, iraki miniszterelnök felszólította az ellentábor bagdadi diplomatáit, hogy hagyják el a fővárost. Mire a Jeruzsálemi főmüti, Anglia legnagyobb ellensége, Bagdadba érkezett, már csak arab híveivel tudott tárgyalni.

A legutóbbi diplomáciai ütközet a közelmúltban zajlott le. Az egyik háborús hatalom nagykövetsége „sáltó-tájékoztató” könyvmegosztásban orosz-török ellentétet igyekezett szítani. Szaradzoglu külügyminiszter diplomáciai lépésére ezzel az igyekezettel felhagytak.

A HABZÓ FOGPÉP

Magyar-jugoszláv közeledés kulturális és művészi téren

Belgrád. A magyar-jugoszláv közeledés keretében kulturális és művészi megnyilatkozások egész sorát rendezik meg a legközelebbi jövőben úgy Jugoszláviában, mint Magyarországon. Belgrádban néhány nap múlva Varga magyar kereskedelmi és iparügyi miniszter néhány napos látogatását várják, a legközelebbi időben pedig a magyar gépkocsizók és motorkerékpárosok turista csoportja tesz nagyobb utat Jugoszláviában. A legközelebbi iskolaévre pedig tervbe vették a diákcsera akció megrendezését.

Lipcsében most szerelik az első német zyklotront

Az atombombázás új, olcsó megoldása

Berlin. A lipcsei egyetem fizikai intézetében szereik fel az első német zyklotront, az új találmány atomromboló készülékét. Az atomrombolás látványos jelenség feltalálása óta (1919.) az atomrombolás a fizika egyik legfontosabb kutatási területévé vált.

A zyklotron jelentősége abban áll, hogy az atomromboláshoz szükséges óriási sebességű anyagi sugárzás létrehozza. Az atomok, vagyis az elemek legkisebb részecskéi ugyanis egy pozitív töltésű magból és egy vagy több, aránylag sokkal nagyobb negatív töltésű körülötte keringő elektronok gölyöből állnak, ahogyan azt a svéd Bohr elsőnek megállapította. Az atom szétrombolásához a mag bombázása szükséges. Ezt a bombázást parányi anyagi részecskékkal: leszakadt elektronokkal végzik, amelyek állandó sugárzás alakjában érik az atomok magját. Erre a célra kezdetben a rádiumot használták fel, ez az anyag ugyanis állandóan ilyen sugarakat bocsát ki magából, melyek atomjai széthullanak. Az atom magjának nagysága a centiméter billiomod részének felel meg.

A szükséges óriási sebességet úgy érik el, hogy az elektronokat hatalmas feszültségű villamos áram behatásának teszik ki. A szükséges elektromos feszültség többmillió voltra rug. A zyklotron ezt a sebességet még fokozza azáltal, hogy benne ezek a parányi lövedékek mindig növekedő gyorsasággal spirálisan forognak, amíg a szerkezet a fény sebességét megközelítő gyorsasággal kilövi őket az atommag felé. A parányi részecskék egész sugárkévét alkotnak, amely 75 centiméter hosszú és néhány centiméteres széles és benne millió meg millió elektron bombázza az atommagot. Legújabbban az ugynevezett nehézhidrogént használják fel a sugárzás előállítására.

A zyklotron olyan óriási teljesítményt végez, ami egy kilogramm rádium teljesítményének felel meg, de míg ez az óriási tömeg rádium, ha egyáltalán elő lehetne állítani 150 millió márkába kerülne, a zyklotron előállítás költsége csupán háromszázezer márká körül van.

FORUM FILMSZÍNHÁZ.
TELEFONSZÁM. 20-10.

Grace Moore, a Newyorki Metropolitan világhírű művésznőjének csodá. énekszámával

Ma premier!
5, 7, 15 és 9.30

Szerenádé

Zenét és szöveget állította: Jerome Kern VERDI—PUCCINI és SCHUBERT műveiből.

Legnagyobb O.N.T. JOURNAL

ARADI KOZLONY

telefon: 11-41. sürgőseim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre... 840 lei // Negyedévre 210 lei
Félévre... 420 // Egy hónapra 70.

Május elsejének megünneplése

Május elsejét, a „Munka és Jókedv” napját országsszerűen megünneplették. Aradon az ünnep alkalmából az ortodox katedrálisban Magieru Andrei dr. misét celebrált, majd pedig magas színvonalú beszéd keretében emlékezett meg a nap jelentőségéről. Beszédében a régi cseh-világ tradícióira utalt és hangsúlyozta, hogy ezeket a tradíciókat eleve-ntette meg a kormányzat a céhek újra való megszervezésével. Az istentiszteleten a hatóságok, az egyes egyházak, a szakkamarák, valamint a különböző céhek képviselői magukat Déli féltizenkét órakor ér, véget az istentisztelet a Királyhimnusz elénekjésével.

A különböző céhek május elsején a munkakamara irányításával kirándulást rendeztek. Délután a céhek tagjai résztvettek az aradi mozis olcsóhelyáru előadásain.

Május elseje alkalmából a céhek országos kongresszusát tartották Bucurestiben az „Aro”-teremben. A kongresszuson megjelentek többek között Ralea munkügyi, Nistor vallásügyi, Giurescu propagandaügyi miniszterek, Grigoryici munkügyi alminiszter, valamint Stavrj Cunesco, a munkügyi minisztérium vezérigazgatója.

Ralea munkügyi miniszter beszédében azt a helyzetet ismertetette, amelyet az új államberendezés a munkásság számára biztosít, majd pedig felolvasta azt a táviratot, amelyet Tărarescu miniszterelnök a céhek kongresszusához intézett. Ebben a miniszterelnök a kormány köszönetét fejezi ki a munkásság megértő és hazafias magatartásáért és ígértet tesz arra, hogy mihamar a körülmények megengedik, a kormány olyan reformokat valósít meg, amelyek a munkásság anyagi és erkölcsi színvonalának emelését szolgálják.

A munkásság nevében Maglasu Lazar, a tisztviselők nevében Cornei Bragadireanu, míg a kispárosok nevében Titus Georgian szólalt fel. A kongresszus határozati javaslatot fogadott el, amely a következő pontokat foglalja magában: 1. A fizetéseknek az árindexhez mért felülvizsgálása, illetve emelése, részben a minimális bérekről szóló törvény alapján. 2. A munkásvédelmi törvénynek teljes egészében való alkalmazása. 3. A munkáslakóházak építésére irányuló mozgalom újraszervezése. 4. A társadalombiztosító pénztár újraszervezése olyképpen, hogy a biztosítottak száz százalékban és azonnal érvényesíthessék jogukat.

— Háborús segélybélyegok Franciaországban. A francia postaügyi minisztérium május elsejétől kezdődőleg négy új bélyegzet bocsátott forgalomba, amelyeknek mindegyikén pótilleték van a háborús segélyakció javára. A bélyegek Foch marsallt, Joffre marsallt, Gallieni tábornokot és egy a szántóföldön munkálkodó földművesasszonyt ábrázolnak.

Flora (volt Reusz) jéggyár. Tel. 1141

— AZ ÚJ DUNAI BÁN. Radivojevicot felmentették és helyette dr. Kjurina Ferenc ügyvédet nevezték ki dunai bänná.

Itt a tavasz! Legszébb kertibutorok nagy takarításhoz kék, mindenféle kosarak legolcsóbban
Krebs és Moskovitz cégnél
Aradon, Strada Ioan Robu 2. szán. u. Neuman-ház

— Két német kómet halálra ítélték Párisban. Páris. (Rador.) A párisi katonai törvényszék négy titkos ülés után halálra ítélte Carmen Mory berni születésű uiságirót és Fritz Erik Erler berlini moziloperatort.

— DIESEL-MOTOROS REPULÓGÉPET MUTATTAK BE AMERIKÁBAN. Newyorkból jelentti a Rador: Woodring hadügyminisztériumi államtitkár előtt bemutattak egy újfajta repülőgépet, amely Diesel-motorral működik. Az újfajta repülőgépnél a hatósugara 50 százalékkal nagyobb, mint a benzin motorok által hajtott repülőgépek.

— Pacha Ágoston dr. megyéspüspök vezeti az idej radnai férfizarándoklatot. Timisoara—Temesvárról jelentik: Megírtuk már, hogy az évek óta szokásos férfizarándoklat ez esztendőben május 5-én, vasárnap indul a máriaradnai kegyhelyre. A zarándoklat teljes programját már összeállították és a szükséges engedélyeket az illetékes hatóságok megadták. A zarándoklatot dr. Pacha Ágoston megyéspüspök vezeti. A kegyhelyen zárt sorokban vonulnak fel a férfiak a templomba, ahol a megérkezés után megkezdődik a gyónás és szentáldozás. Dél előtt 9 órakor dr. Pacha Ágoston püspök celebrál szentmisét, Kilián József gyertyamosi plébános mondja az ünnepi szentbeszédet magyar és német nyelven. Az utána következő szentségi körmenetet a püspök vezeti. Délután keresztúti ájtatosság, hegyi beszédet mond Wild József gottlobi plébános magyar és német nyelven.

— Szabadonbocsátották a németek a Narvikban elfogott norvég katonákat. Páris. (Rador.) A Havas ügynökség jelentti, hogy a narviki német parancsnokság szabadonbocsátotta az április 9-én történt megszállásnál elfogott norvég katonákat. Az első csoportban 134 norvég katona érkezett a svéd határra, ahol internálták őket.

Áldozócsütörtök

Tegnap, május másodikán ünnepelte a római katolikus egyház Jézus Krisztus mennybemenetelét, a Megváltó földön töltött életének zárónapját. Áldozócsütörtöknek nevezik azért, mert a katolikus hívek a közvetlenül megelőző három kereszthár napon az Ur mennybemenetelének méltó megünneplésére elkészülve, nagyobb számmal járulnak az Oltárszentség vételéhez. Azért tartják mindig csütörtökné ezt az ünnepet, mert az írás szavai mondják, hogy Jézus vasárnap támadt fel halottából s feltámadása után 40 napig volt együtt tanítvánnyal: a negyvenedik nap pedig, amelyen a mennyekbe ment csütörtökre esik.

Ösrégisége mellett nemcsak az a körülmény bizonyítja, hogy már az ugynevezett „Apostoli Rendeletek”-ben is van említés róla, de ezt minden kétségen felül helyezi az az utókorra maradt homília, amelyet a legjellegesebb egyházatyák és egyházatitók — Eusebius, nissai Szent Gergely, Epiphanius, Chrysostomus, Szent Ágoston, stb. — ezen az ünnepen tartottak. Áldozócsütörtöki szertartásokhoz tartozik a nagymisén a feltámadt Jézust jelképező gyertyaszál előtálása az evangélium után; ugyszintén a feltámadt Jézusnak az oltáron álló zászlós szobrának eltávolítása.

Krisztus mennybemenetele a római katolikus vallás egyik alapvető igazságát képezi és értelme az egyház tanítása szerint az, hogy Krisztus, amennyiben ember is, testével és lelkével felment a mennyekbe.

— Az adófizetési kedvezmény határideje. Bucuresti. (Rador.) A pénzügyminisztérium felhívja az adózók figyelmét arra, hogy egyenes adók fizetése alkalmával ötszázalékos kedvezményt abban az esetben élvezhetnek, ha a folyó negyedévre esedékes adójukat május 1-ig kiegyenlítették.

Biztos fel

— Szerencsénk van, lithon találjuk őket...

— Május elsejei költözködések. Május elseje óta butorokkal telt társzekerek láthatók Arad utcáin. A költözködés hava ez évben is jelentős munkalkalmat adott a lakásfestőknek, asztalosoknak, kályhásoknak, de természetesen legelsősorban a szállítóknak. A lakásváltozások száma az eddigiek szerint az idei május elsejei költözködéseknel nem haladja túl az elmúlt év hasonló időszakában történt lakásváltozásokét. A lakás cserék jelentős része azért történt, mert a bérlek az eddiginél kisebb és olcsóbb lakásokba költöztek.

— Bethlen Mária grófnő nyitja meg a sibui népművészeti kiállítást. Sibiu—Nagyszeben. Rotaridesz Istvánné kezdeményezésére és irányításával Nagyszebenben a Ferdinánd király tér 2. szám alatt május 10-én népművészeti kiállítás nyílik meg. A kiállítás keretében különféle vidékek kézimunkáit, szőtteit, fa- és agyagszobrászati remekait, bórdíszmunkáit, valamint iparművészeti és kerámiai tárgyakat mutatnak be. A kiállítást Bethlen Mária grófnő nyitja meg.

— Diakonissza-nap Clujon. Cluj—Kolozsvárról jelentik: Április 28-án, vasárnap tartotta meg az erdélyi református egyházkerület a diakonissza-napot. Az egész napon át tartó ünnepség keretében Vásárhelyi János püspök költői szárnyalású beszédében ismertette a diakonissza intézmény magasztos hivatását.

— Byrd tengernagy kocsija összeütközött egy másik kocsival. Santiago de Chile. Rador. Byrd admirális, a kiváló délsarki kutató csaknem gépkocsiszerencsétlenség áldozatává lett. Gépkocsija, Antofagasta község közelében haladt, amikor összeütközött egy szembejövő másik kocsival. A kocsik megrongálódtak, Byrd admirális azonban sértetlen maradt.

— A magyar belügyminiszter is szigorú idegenellenőrzési rendeletet adott ki. Budapest. Rador. A magyar belügyminisztérium rendeletet adott ki az idegeneknek Magyarország területén való tartózkodásával kapcsolatban. A rendelkezés meg akarja akadályozni a nemkívánatos idegeneknek az országba való beözönlését, valamint in tézkedik a már Magyarországon tartózkodó és ott esetleg bujkáló idegenek kijelének megállapításáról. Azok az idegenek, akik az ország területén tartózkodási engedély nélkül laknak, huszonnégy óra alatt kötelesek jelentkezni a rendőrségen, azoknak pedig, akik a rendelet megjelenése után lépnek az ország területére, megérkezésük után huszonnégy órával jelentkezniük kell. Az idegenek nem utazhatnak más helységebe a rendőrség engedélye nélkül. A jelentkezési kötelezettség alól kivételnek azon idegenek, akik diplomáciai küldetésben, vagy valamely idegen kormány hivatalos megbízottjaként utaznak. A szállodák nem fogadhatnak be olyan idegent, akinek nincs tartózkodási engedély. A rendelet ellen vétőket megbüntetik, azokat a magyar állampolgárokat pedig, akik idegeneknek lakást adnak tartózkodási engedély nélkül, internálják.

— Dr. Örfi Gyula ügyvédi irodáját Bul. Regele Carol 37. szám alá helyezte át (a törvényszékkel szemben).

— Valásháboru tört ki a litvánok és a lengyelek között Vilnában. Vilnából jelentik: Vilnában a lengyelek és a litvánok között vallási ügyből kifolyólag újabb surlódás támadt. A litvánok ugyanis tiltakoztak az ellen, hogy a templomok lengyelnyelvű istentiszteletet tartsanak. Erre a lengyel papok beszüntették az istentiszteletek megtartását. A kaunasi pápai nunciustól várják a lengyelek és a litvánok között kitört vallási surlódás elintézését.

— Bezárják mindazokat az üzleteket, amelyek felemlék a március 4-iki árakat Bucuresti. A nemzetgazdasági minisztérium közleményt adott ki, mely a következő: „Mintán megállapítást nyert, hogy egyes árucikkek árai túllépték a március 4-iki törvényben megállapított árakat, a nemzetgazdasági minisztérium elhatározta azt, hogy mindazon üzleteket, amelyek tulajdonosai ellen kihágási jegyzőkönyveket vettek fel, egy héttől egy hónapig terjedő időre szűlő bezárással sújtják. Az egész ország inspektorait felhívják, hogy az eddig felvett kihágási jegyzőkönyveket sürgősen terjesszék be a minisztériumba.

— Műkedvelők vendégsszereplése a cluji színházban. Cluj—Kolozsvárról jelentik: Erdély színházi esemény lesz szombaton és vasárnap a kolozsvári színházban: a színház igazgatóságának meghívására két napig vendégsszereplnek a kolozsvári legjobb műkedvelő egyesületek. Az „Orpheus”, a „Székely Alkalmazottak Műkedvelő Csoportja”, a „Kerekdombi Római Katolikus Kápolna” és a „Munkás Athenium” műkedvelői pompás és válogatott műsorral lépnek a közönség elé.

Május 10. megünneplése

A prefektúra sajtóirodája közli a május 10-iki ünnepség műsorát, amely a következő: A május 10-iki ünnepség műsorának megállapítása céljából, amelynek ezévből különös fény, kölcsönöznek, csütörtökön, május 2-án, a prefektúra épületében Ionescu Iuliu dr., vármegyei prefektus elnök, letéve tanácskozási tárgykört, amelyen megjelentek: Sava Trajan Seculin, a gör. keleti egyház részéről, Romulus Bejan dr. alpolgármester és Praporgescu mérnök a város részéről, Ilie Reu dr. rendőrkezes, A. Manajla őrnagy a P. P. alfelügyelőség parancsnoka, Al. Constantinescu tanár az országos légióparancsnoka, Eugen Sincal mérnök, a városi művek részéről, A. Filip mérnök, a megyei technikai osztály főnöke, R. Furdul, az iskolai felügyelőség részéről, M. Vorjan kapitány, az arad megyei Nemzeti Gárda részéről, továbbá Liuba, a prefektus kabinetirodájának főnöke.

Ionescu dr. prefektus nyitotta meg az ülést, majd üdvözölte a megjelenteket és részletesen ismertette a május 10-iki ünnepség programtervezetét. Reggel 9 órakor valamennyi ejemi és középiskola növendékei részére iskolai ünnepségeket rendez a diákok és a szülők részvételével, amelyeken a nap jelentőségét méltatják. Tíz órakor valamennyi vallásfelekezet templomában istentiszteleteket tartanak. Ezután a díszfelvonulás, majd a második prefektúra épület nagyertermében történő fogadás megy végbe. A díszfelvonuláshoz a következő sorrendet tartják be: A Nemzeti Gárda, az országos légióparancsnok, a katonai ejőképzet, majd a katonaság. Az ünnepségnek ez a része a város háza előtt megy végbe.

Délután az országgyűlési csoportok a Kultúrpalotában ünnepségeket rendeznek, amelynek keretében egy később meghatározandó előadó fog előadást tartani. Ugyancsak az országgyűlési rendezésében május 10-ikén Parneavában, Ségában, Gaiban, Gradišten és Micajacan is kulturális ünnepségeket rendeznek, míg a programot este faklyás felvonulás zárja le.

— **MEGGYÓGYULT DOHNANYI ERNŐ.** Dohnányi Ernő, a világhírű zongoraművész és zeneszerző ezélt két hónappal hirtelen arról panaszkodott, hogy „mégtha kiujuk volna trombozisa”. Emlekeztet, hogy ezélt négy évvel trombozisan súlyosan megbetegedett és gyógyulása közel másfél évet vett igénybe. Két hónappal ezélt azonban be kellett szállítani az egyik fővárosi szanatóriumba. A gondos ápolás meghozta a maga eredményét: Dohnányi Ernő a hét végén, valószínűleg pénteken elhagyhatja a szanatóriumot és ismét tovább dolgozhat szimfoniáján, melyet betegsége miatt hagyott abba februárban.

Végkiárusításból

len- és pamutvásznakat,

kimaradt asztalnomluéket lakásomon árusítom.

I. GRÜNBERGER

Moise Nicoara-u. 1. sz. I. em.

— A négy legismertebb szovjetrepülő halálos szerencsétlensége. Moszkva, (Rador.) A DNB jelenti: Szovjetország legismertebb 4 repülője halálát lelta egy repülőszerencsétlenség alkalmával. A repülőszerencsétlenség áldozatai között van Pavel Golovin sarkrepülő, valamint a szovjet repülés dékánja, Iulian Piontkovszki is.

— **WOLFF KÁROLY, A KITÜNÖ FESZMŰVÉSZ KÉPKIÁLLITÁSA,** amelynek megnyitására az Aradi Közlöny beszámolt, napról-napra nagyszámú érdeklődőt vonz a Kultúrpalota termébe. A festőművész képei megérdemelt nagy elismerést arattak. Számos kiállított képet vásároltak meg, ezenkívül több portré megrendelést kapott Wolff Károly azoktól, akik pompás arcképeit megtekintették. Ez a bizonyítéka annak, hogy Wolff Károly mostani tárlata egyike az utóbbi évek legikeresebb képkiallításainak.

— **Ismert aradi asztalosmester hirtelen halála az uccán.** Csütörtök délután 4 óra tájban arról értesítették az aradi mentőket, hogy a Kogalniceanu-uccában összeesett egy jól öltözött férfi. A mentőautó azonnal megjelent a helyszínen, de a mentők már csak a beállott halált állapíthatták meg. A hirtelen halálesetről értesítették a rendőrséget is, ahonnan bizottság szállt ki a helyszínre. A tragikus hírtelenséggel elhunyt férfi zsebében megtalált iratokból kiderült, hogy Hilger János tekintélyes aradi asztalosmester az áldozat, akit nyilvánvalóan szívizéhiüdes ölt meg. A vizsgálat folyamatban van.

— **Megnyitlt Európa legnagyobb homeopathia kórháza.** Stuttgartban a napokban adták át a nyilvánosságának Németország és egyben alighanem Európa legnagyobb homeopathia kórházát. A több mint 300 ágyas, minden elképzelhető kényelemmel és a legmodernebb elvek szerint felszerelt kórházat alapítójáról, az ismert nagyiparos Robozt Boschról nevezték el.

— **Pápai áldás egy ismert zeneszerzőnek.** Temesvárról jelentik: Baldascs Sándor, ismert temesvári zeneszerző nemrég pápai indulót szerzett, amelyhez maga írta a szöveget is. Szerzeményét elküldte XII. Pius pápának, aki most a bihoros-államtitkár után köszöntetét fejezte ki a szép szerzeményért és a zeneszerzőnek apostoli áldását küldte.

— **A cluj Marianum Éneklő Ifjúságának dalos ünnepe.** Cluj—Kolozsvárról jelentik: Nagyszámú és előkelő közönség előtt folyt le a kolozsvári Marianum Éneklő Ifjúságának dalos ünnepe, amely Cecilia nővér táradhatatlan és értékes munkásságának újabb bizonyítéka. Ennek a munkának eredménye a Marianum leánynevelő intézet iskolai éneklés keretét túlhaladó, kiváló énekkarra. A válogatott műsoru hangverseny végén egy tanuló köszöntötte fel Márton Áron püspököt, aki megindultan mondott köszönetet, majd áldást osztott.

A hetven éves Lehár Ferenc

A könnyűzene fejedelme, Lehár Ferenc hetven éves... Április 30-án töltötte be életének hetvenedik esztendőjét és a születésnapját világszerte megünnepeleék. A világvárosok rádióállomásai Lehár hangulatos melódiáit sugározták az ürbe, a színpadokon és operaházakban az ő muzsikája csendül a legkellemesebb hangú énekesek alkán... Lehár, a könnyűzene fejedelme, hetven éves, de szíve és muzsikája örökifjú.

Lehár Ferenc Komáromban született s már hatéves korában zenét szerzett. A Lehár-család, amely mai napig is magyarnak vallja magát, tulajdonképpen francia és szláv származású. Lehár Ferenc egyik őse a napoleoni időkben orosz fogságba esett, de megszökött és Morvaországban egy földművelésényt vett el feleségül. A leszármazottak véglegesen Magyarországon telepedtek le. Lehár Ferenc Berlinben, majd Bécsben végezte tanulmányait ezután osztrák-magyar hadseregbeli karmester lett. Sokáig állomásozott Londonon, majd Budapesten. Első műve egy opera volt, ami nem aratott döntő sikert. Egykori tanára, Smetana, a híres cseh komponista ösztökélte a további munkára és rövidesen elkészült a híres operettsorozat, amely világszerte döntő sikert aratott. Különösen a „Víg özvegy” hódította meg a könnyűzene kedvelőit.

A 70-ik születésnapját ünnepil zeneszerző jelenleg Budapesten tartózkodik, állandó lakása Bécsben van, de magyar állampolgárságát mindvégig megtartotta. A Magyar Operabarátok Egyesülete Lehár Ferencet a „Mosoly ország” felújításának díszelőadásán ünnepelte, amelyet százhuszonhatszeder adtak elő. Az előadást 250 személyes bankett követte.

— **A magyar Népközösség könyvtára minden nap délelőtt 9—12 óráig, vasárnap és ünnepnapokon 10—1 óráig áll rendelkezésre a Népközösség tagjainak, díjtalanul.** Könyvadományok minden munkanapon délután is beküldhetők a 10. sz. Vulcan ucca 12 szám alatti központi irodába.

Ravasz László

református püspök cikke az elhunyt Majláth érsekről

Budapest. A református egyház lapjában, a „Református Élet”-ben, Ravasz László református püspök feltűnést keltő cikket írt a közelmúltban elhunyt gróf Majláth Gusztáv Károly volt erdélyi püspök és címzetes érsekről. Ravasz püspök ismert ragyogó stílusában rámutat az elhunyt főpap egyéniségének valódsára s megállapítja, hogy megmaradt olyan apostolnak, aki egyéni varázsát hile szolgálataba állítja. Egyéni élete naponta százszorga pecsételte meg hitét. Minél erősebben hitt saját egyháza tanításában, annál inkább tudta megbecsülni a más emberek hitét. Örült, ha a református egyházban a lelki ébredés lelei mutatkoztak.

Ravasz László végül megemlékezik az elhunyt főpappal való kolozsvári találkozásáról. Mikor eljöttem — írta —, megölelt és jóságos arca arcomhoz ért. Ennek melegsége ma is érzem.

— **Tűz hamvasztott el egy bucovinai falut.** Cernauti, (Rador.) Husvét első napján, éjszaka fél 12 órakor a cernauti-megyei Jurcauti községben veszedelmes tűz támadt. A lángok a szélben feltartóztatva terjedtek egyik házról a másikra és a falu nagy része csakhamar tűztengerré vált. A tüzet csak hétfőn este felé sikerült elfojtani. A kár többmillió leire tehető.

— **Kiflították Magyarországról a francia fővárosban megjelenő „Párisi Hírlap”-ot.** Budapestről jelentik: A magyar kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter a Párisban megjelenő „Párisi Hírlap” című magyar nyelvű hetilapról megvonta a postal szállítást jogát.

— **Husz lábbal súlyodt a sulnai gát.** Galati. Sulinából érkezett hírek szerint a viznek az utóbbi időben történt jelentős megnövekedése következtében hatalmas mennyiségű iszapréteg rakódott le és a sulnai gát 20 lábbal súlyodt. A hajózási hatóságok intézkedéseket fogantatosítottak a hajózás akadálytalanná való tétele érdekében.

— **AZ ARADI RENDŐRSÉG FELHÍVJA A GÉPJÁRMŰTULAJDONOSOK FIGYELMÉT,** hogy a már közölt sorrendben jelentkezzenek a rendőrségen az autók összeírása céljából. Pénteken a 301—600, szombat 601—900, vasárnap (9—12 óráig) 901—1200. míg hétfőn az 1201-től fellelé számozott járművek tulajdonosai kötelesek az összeírás céljából képeikkel együtt jelentkezni a központi rendőrségen. Kedden jelentkezhetnek azok, akik igazolt ok következtében a részükre megállapított időpontban nem tudtak megjelenni a bizottság előtt. Mindazokat, akik nem tesznek eleget a fenti rendelkezésnek, a törvény teljes szigorával büntetik.

— **Negyven ember ivott a veszett tehén tejéből.** Kósa Márton, kövesdombi gazdálkodó tehene néhány nappal ezélt megveszett. A veszettség hírére rémullet tört ki a környéken. Kiderült, hogy körülbelül negyven ember ivott a veszett tehén tejéből. A marosvásárhelyi Pasteur-intézet azonban csak azt a két embert öltötte be, akik a veszett állatot napokkal ezélt gondozták. A többieknek azzal az indokolással nem adtak oltást, hogy a nemzetközi orvoskongresszus sok megállapítása szerint a veszettség tej útján nem fertőz.

— **Május 2-án elveszett a Duca-ucca és a várhid között egy horgolt táská, amelyben többek között Olteanu ezredes nevére szóló katonai lívret is volt.** A megtaláló adja le a Nemzeti Gárda helyiségében (megyeház-épület, 32. számú szoba).

— **Rendőrségi hírek.** Május elsejére virradó hajnalban betörő járt Caracioni Dumitruak a télszínház-épületben levő vendéglőjében. A betörő mintegy tízezer lei értékű asztalneműt, evőeszközöt és más holmit lopott el. A rendőri nyomozás alkalmával megállapítást nyert, hogy a betörést Kocka János, ismert betörő követte el, akit a rendőrségre kísértek és kihallgatása során beismerte a terhére rótt bűncselekményt. Kocka már több alkalommal meglopta a vendéglőst. Kocka Jánost kihallgatása után az ügyészségre kísérték. — Az aradi rendőrség nyomozói az elmúlt nap folyamán elfogtak hat aradi cigányasszonyt, akik különböző lopásokat követtek el. A tolvaj cigányasszonyokat bűnlajstromuk összeállítása után az ügyészségre kísérték.

— **A Magyar Népközösség felhívása.** Felhívjuk özy, Buchter (Kemény) Antalné, hogy állampolgársági ügyében szükséges írat átvétele végett azonnal jelentkezzen a Népközösség Iosif Vulcan-ucca 12. szám alatti központi irodájában.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

ANGEL gyógyszerész, Piata Catedral 16.
OMESCU gyógyszerész, Bulev. Reg. Maria 16
KESZTENBAUM gyógyszerész, Strada Mărăsesti 68.

A Magyar Népközösség ismeretterjesztő előadása

a Mosótyi-telepi Katolikus Körben május 5-én, vasárnap délután 3 órakor:

„Időszerű tudnivalók a kert káros és hasznos állatairól, rovarairól és ellenük való védekezésről.”

Előadó:
Biró Pál
gazdasági
felügyelő

SPORT KÖZLÖNY

Győzött a magyar válogatott a horvátok ellen

Magyarország—Horvátország 1:0 (0:0)

Budapest. Az Üllői-úti sporttelepen mintegy 15.000 néző előtt került sorra az első magyar—horvát válogatott mérkőzés, amely a magyar csapat győzelmét hozta. Ez a második féldőbeli fontos játék után teljesen megérdemelt is volt és ha a horvát együttes nem védekezik oly pompásan, nagyobbarányu is lehetett volna. A mérkőzést Radulescu Costel vezette és sipelére így állt fel a két csapat:

Magyarország: Csikós — Pákozdi, Polgár — Király, Sárosi III., Balogh — Kincses, Sárosi dr., Toldi, Dudás, Gyetvai. **Horvátország:** Glaser — Suprina, Brozovics — Jazbec, Jazbinsek, Kokotovic — Cimermanics, Wölfl, Lesnik, Djanics, Matekalo.

A horvátok széllal hátban játszanak és az eső, amely szinte szakadatlanul zuhog, károsan befolyásolja a játékot. A mérkőzés ebben a játékidőben változatos, de a szélről támogatott horvát csapat valamivel többet támad.

Helycsere után már az első percben Cimermanics veszélyeztet, de lövése az oldalhálóban köt ki. A 4. p. Dudás lövése telibetalálja Jazbinsek, akit egy percig élesztgetnek. Király vét szögletet, amelyet újabb sarokrugás követ, végül Király tisztázza a helyzetet. A 10. p. Kincses lövését Glaser szögletre ütötte, de a sarokrugást Kincses teljesen rosszul, a kapu mögé irányította. Két perc múlva Gyetvai jó beadását Sárosi dr. kapja, de miután ketten is szorongatják — mellé lö. A 17. p. szabadrugáshoz jutnak a horvátok: Lesnik lövése a sorfalról lenattan és Pákozdi felszabadíthat. Egy perc múlva Gyetvai

szerez szögletet, beadását azonban Glaser kiöklözi. A 22. p. Sárosi III. mintegy 30 méterről laposan lö — kapu mellé. A játék hihetetlen nagy irama most kissé alábbhagy és a 33. p. Király hosszú lövését kell Glasernek mentenie, majd Sárosi dr. lövése akad el a tömörülő horvát védelemnél. A 36. p. sarokrugás a horvát kapu előtt, de Jazbinsek felszabadít, a következő percben pedig Glaser kitűnő érzékkel szedi fel a labdát a berohanó Gyetvai előtt. A 40. p. végre gólt hoz:

Gyetvai és Dudás összjátéka után, Dudás a hatos vonalról ballábas lövéssel Glaser hálójába küldi a labdát (1:0).

A gól után mindkét csapat erősen visszaesik és már csak erőltetett támadások folynak mindkét részlől.

A magyar csapat védelme kitűnően működött, talán Pákozdi volt a legjobb ebben a csapatrészen. A fedezetsorban Sárosi III. vezérkedett, de társai is — főleg Balogh — kielégítettek. A csapat leggyengébb része a csatársor volt, hol csak a két szélső, különösen Gyetvai játszott kielégítően. Toldinak nem sok sikerült, Dudást csak a gólya dicséri, Sárosi dr. pedig tulpuha volt. A horvát csapat igazolta jó hírnevét. A védelem nagyszerű: Glaser valóban Európa egyik legjobb kapusa, de Suprina is pompás. A fedezetsorban Jazbec a legjobb, de jó Jazbinsek is, Kokotovic valamivel szürkébb. A csatársorban Cimermanics sokat volt lesen, Wölfl és Lesnik a legjobbak, a balszárny szürke. Radulescu kielégítően bíraskodott.

Batrin büntetését felfüggesztették — ő játszik balszélsőt a Carpati ellen

— Nagy sikert arattak a piros-feketék Brasovban (Brassó) —

Az AMEFA brasovi (Brassó) vendégszerelése két értékes győzelmet hozott és ezzel, valamint az AMEFA várható összeállításával kapcsolatosan beszélgetést folytattunk Vágóval, a piros-feketék edzőjével, aki a következőket mondotta:

Mindkét mérkőzésen, de különösen a másodikon rendkívül erős ellenfelet kerültünk szembe, de a csapat igen jól játszott és megérdemelten győzött. Ludwig is kezd már bejelenni, bár egyéni akciókra még nem vállalkozott, mégis remélem,

hogy a további mérkőzéseken hasznos tagja lesz a csapatnak. Batrin egyhónapos letiltását egyébként a szövetség felfüggesztette és így Batrin is játszik vasárnap Bajamaren (Nagybánya) a Carpati ellen és vele valószínűleg a következő csapat áll majd ki:

Gerold—Slivai, Kovács—Szurgyi, Szabó, Szaniszló—Igna (Fried), Léb, Ludwig, Reinhardt, Batrin.

Felfüggesztés után indulunk és reméljük, hogy sikeresen fogunk szerepelni.

A B) liga legjobb csapataival méri össze erejét vasárnap a Gloria

A B) liga második csoportjának mérkőzései során a Gloria vasárnap a csoport kétségkívül legjobb együttesét látja vendégül: a Minerul csapatát, amely a tavaszi mérkőzések során a Mjca, és az Electricát is legyőzte. A Gloria szintén jó formában van és ha ezt vasárnap is tartani tudja, úgy esetleg je is győzheti kiűnő ellenfelét. A vasárnapi forduló előtt egyébként a B) liga táblázata az alábbi:

1. Mica	15	11	1	3	37	14	23
2. Electrica	15	11	—	4	27	18	22
3. Minerul	15	10	1	4	23	14	21
4. Chinezul	15	8	—	7	35	32	16
5. Vulturji	15	7	2	6	20	22	16
6. Jiul	14	5	4	5	22	14	14
7. Gloria	13	6	2	5	32	25	14
8. CFR T. Severin	15	4	1	10	18	34	9
9. CFR Simeria	14	2	3	9	10	22	7
10. Sparja	15	1	2	12	10	39	4

O Futballmérkőzések Timisoaran (Temesvár). Május 1-én Temesváron több kerületi bajnoki mérkőzést is játszottak le és ezek a következő

eredményeket hozták: Banatul—Kadima 2:0 (1:0), Fratelia—Progresul 3:1 (3:0), CFR—Rapid 3:2 (0:2), Vulturji—Patria 2:1 (0:0). A Braila ellen készülő temesvári ifjúsági válogatott csapat szombaton mérkőzik Braila ellen Bucurestiben. A Ripensia ellen játszott edzőmérkőzést és 5:4 (0:1) arányban győzött.

O GLORIA—AMEFA MÉRKŐZÉST BONYOLITANAK LE MÁJUS 12-ÉN. Az eredeti kiírás szerint május 12-ére nemzeti bajnoki forduló volt kitűzve, amelyen többek között az AMEFA—Rapid mérkőzés is szerepelt volna, azonban tekintettel arra, hogy május 19-én a román—magyar válogatott mérkőzés kerül sorra, május 12-én már a válogatottjelöltek részére akarnak rostit tartani. Itt előbb az A) és a B) válogatott egymással mérkőzése volt tervbevéve, de ez akként módosult, hogy május 12-én a déli és a nyugati ligák válogatottjai játszanak majd egymás ellen Bucurestiben. A május 12-ére kitűzött NB-fordulót ennek folytán május 10-ére hozták előre, viszont május 12-én Aradon a Gloria és az AMEFA vezetősége megállapodtak egy barátságos mérkőzés lebonyolításában. Május 12-én tehát a Gloria és az AMEFA barátságos meccs keretében csapnak össze

A fáradt Crisana CFR csak szerencséjével győzött Crisana CFR—Intelegerea 2:1 (1:0)

A Intelegerea pályán szerdán találkozott a két csapat kerületi bajnoki mérkőzésen és a Crisana CFR, amely előzetesen három mérkőzést bonyolított le a Zsilvölgyében, fáradtan, csak szerencséjével szerezte meg a fontos bajnoki pontokat a nagy felkészéssel küzdő Intelegereával szemben.

A 16. p. szép összjáték után Gligorescu lőtte a vezető gólt. Az Intelegerea erősen rákapcsolt és a 35. p. Sándor révén szépített az eredményen. Az egyenlítősi kísérletek meghiúsultak a Crisana CFR ekkeseredett védekezésén. Jók: Luca, Patean, Tomescu és Truța, illetve Szikszai, Stăhl II. és Stăhl I., valamint Sándor. Bíró: Marita.

A bajnoki sorrendben változás nem állt be, a táblázat a következő:

1. Olimpia	18	15	1	2	59	13	31
2. Crisana CFR	17	14	1	2	52	15	29
3. Titanus	19	11	4	4	48	22	26
4. CAA	18	11	2	5	35	25	24
5. Astra	17	9	2	6	35	22	20
6. Unirea	18	8	3	7	33	36	19
7. Tricolor	17	6	5	6	31	40	17
8. SGA	15	6	3	6	29	26	15
9. Transilvania	17	6	2	9	29	25	14
10. Intelegerea	19	6	1	12	31	46	13
11. Banatul (törölve)	19	2	—	17	9	68	4
12. Gaiana (törölve)	18	—	—	18	4	57	—

O Két győzelem — egy vereség a Crisana CFR számára. A Crisana CFR csapata három mérkőzést bonyolított le a Zsilvölgyében és Aradon 3:2, Vulcanban 2:1 arányban győzött, a Lonea ellen azonban 9:3 arányú vereséget szenvedett.

O Cseh László elszerződhet a Hungáriától. Cseh II. László, a budapesti Hungária sokszoros válogatott csatára és egyesülete között még a tavaszi idény elején nézeteltérés merült fel a játékos fizetésének ügye körül. Cseh a szövetségtől szerződése felbontását kérte s ügyét a napokban tárgyalta az MLSz kormánybiztosa. Gidófalvy Pál dr. helyt adott Cseh beadványának és a játékos szerződését felbontotta. Cseh László most egy másik egyesületnél kíván elhelyezkedni.

TEKESPORT

CAA komb.—Oldboy bombacsapat
245:176.

A kihívásos verseny nagy érdeklődést váltott ki az atléták körében és a hetek óta tartó életveszélyes „majd megmutatjuk” fenyegetések és titkos edzőkészülődések után, szerda délután nyert lebonyolítást. A bombacsapat stratégiai előkészítése nyomán, néhány tekéző csatlakozott a bombázókhoz, úgy hogy végül is tizenöt emberre szaporodott a legénység és bár a bomba — valószínűleg kevés robbanóanyag miatt — nem robbant, de a tekézőknek „mégis megmutatták”, hogyan nem szabad játszani. Végeredményben a tekézők úgy győztek, ahogy akartak és végén háromszoros „szegények!” kiáltással adtak salakozásuknak kifejezést, melyet a bombacsapat élénzőssel viszonzott, bizonyítva, hogy veszteni szépen is lehet, hiszen családban maradt a győzelem és közösen fogyasztották el a fogadás tárgyát képező sört és vacsorát, mely után béképotharat írtve, táncra perdült a megbékélt CAA-család. A kombinált csapat: Blaskovits, Bardócz, Heidrich II., Renyé, Mezei I., Heidrich I., Thémes, Rödler, Gráf, Rätz, Buchsbaum, Rewsek, Schneider, Varga, Pálfiy legénységével szemben, mely 52+68+62+63-as meneteket játszott, a bombátlan oldboyok: Szalma, Brunhuber, Mezei II., Drecin, Pálkás, Zwickovius, Mezei II., Szabó, Fáy Zoller, Bogdán, Diószeghy, Dénes, Wingeron és Török személyzetrel állottak fel és próbásukhoz képest egészen díszletes, 44+36+61+35-ös meneteket hoztak össze. Hírlik, hogy legközelebb a tekézők hívják ki visszavágó mérkőzésre az oldboy bombacsapatot, de ez a mérkőzés a zöld gyepen folyik majd le és egyetlen gólvál — futball-labdával — játszásk. Ja, igen, a mezőny legjobbját Nuver bíró volt, aki érzésselteli fűtyszóval kísérte az előadást.

Előtte a CAA-hölgyek két főcsapata pompás játékkal mérkőzött, mely küzdelem a Vágó Dusi, Rätzné, Pálfiy, Blaskovitsné, Mezei Gergelyné csapat 54:49 arányú győzelmével végződött, a Mezei Imréné, Renyé, Dénesné, Mezei Sándorné, Varga Sacy csapat ellen.

XII. Pius pápa:

„A gyermekek tiszta seregei esdjék ki Istentől a népek és nemzetek új békekorszakát“

A Szentatya levele Maglione bíboros-államtitkárhoz és a világ minden jóakarata emberéhez

„Legyen szent vetélkedés az imádságban“

A Szentatya, XII. Pius pápa Maglione bíboros-államtitkárhoz intézett levelében a világ minden jóakarata emberéhez szól: imádsággal esdjék ki az emberi esz-közökkel elérhetetlen békét. XII. Pius pápa májusi békeszózatát tartalmazó leveléből idézzük a lélek mélyéig ható, mélységesen meggondolkasztató sorokat...

Az elmúlt évben, amikor az eget sötét felhők borították el és a fegyverek zaja az összes népeket nyugtalansággal töltötte el, fiaink szorongású szerető atyával szívvel osztván, levelet intéztünk hozzád és ebben közvetlenséggel imára hívtuk fel a közelgő májusban az összes keresztényeket, hogy imádják, jóakarataikat ajánlják fel Isten hatalmas anyjának, a Szűzanyának, aki szerencsétlenségünkben egyedül képes hathatósan közbenjárni értünk szent Földnél az ellene elkövetett sok vétkek bocsánatáért és hogy kériék bizalommal az egyetlenkedések igazságos megoldását, a lelkek megbékélését és a népek közötti egyetértés visszatérését.

Most azonban, amikor a háború kitörése annyiira meglehette a helyzetet és maide nem felbecsülhetetlen károkat és szenvedéseket okozott, nem térhetünk ki azon szent kötelességünk elől, hogy az egész világon élő összes gyermekeinket felszólítsuk az Istenanya oldalra való járulásra és buggó imádságra az elkövetkező május hónap minden napján.

Mindenki tudja bizonyval, hogy a háború kezdete óta egyetlen hatalmunkban álló eszköz sem mulasztottunk el — okiratokban, beszédekben, tárgyalásokban és jegyzékekben — a béke és a kölcsönös testvéri szeretetben tökéletesített igazságosságon alapuló egyetértés helyreállítására.

Te tudod, Kedves Fiam, mint aki oly közelről veszel részt az egyetemes Egyház kormányzásában és aki oly bensőséges kapcsolatban vagy Velünk, hogy mily mélyen érint benünket a hadviselő nemzetek sok baja és nyugtalansága, úgy hogy Szent Pál szavait bátran alkalmazhatjuk magunkra is.

Nem csak a háborúban levő nemzetek mérhetetlen szenvedései töltik el lelkünket kimondhatatlan nagy szomorúsággal, hanem azok a napról-napra növekvő veszélyek is, amelyek az többi nemzeteket is fenyegetik. Azonban — amint már mondtuk — ha nem is hanyagoltuk el a lehetséges emberi eszközöket és segítségüket a bajok elhárítására, reménységünket mindenekelőtt abba vetjük. Aki mindent megtehet. Aki kezében tartja a világot, Akinek hatalmától függ népek sorsával együtt vezéreik gondolkodása és akaratja is. Azt óhajtjuk, hogy az emberek imádják egvesítsék a miénkkel, hogy a könyörület Istene vessen véget mindenható intésével ennek a borzalmas viharoknak.

Amint a történelem tanulsága szerint nyugtalan és zavaros időkben őselnek oly nagy sikerrel mindig megtették, azt most mi se mulasztjuk el megtenni a nagy veszély napjaiban, hanem haladjunk bizalommal az ő nyomukban.

Azonban különösen óhajtjuk. Kedves Fiam, hogy az elkövetkezendő hónapban a gyermekek tiszta seregei sorakozzanak fel a szentelt templomok köré és esdjék ki Istentől a népek és nemzetek új békekorszakát. Gyűljenek össze minden nap és imára kulcsolt kezekkel alánlják fel neki imáikat és virágaikat.

Tudjuk, hogy a Megváltó különleges szeretettel veszi őket körül és hogy az ártatlan lelkek imája felhatol az égig, lefegyverzi az isteni igazságosság sultó kezét és maguk s mások számára bőséges kegyelmet esdenek ki.

Legyen tehát közöttük szent vetélkedés az imádságban. Ne szűnjenek meg ismételt könyörgéseikben kéréseink teljesítéséért esdekelní az Ur Jézus ígérétének reményében: „Kéritek s adatik nektek, Keressetek s találjátok. Zúrgessetek és megnvittatik nektek.“

Annyi könyörgés és különösen az ártatlan gyermekek imái által mennyei Atyánk megadja, hogy a lelkek megnyugodnak és testvéri szeretetben egvesülnek, hogy az igazi rend és nyugalom visszatér a földre, hogy a béke szivárványa újra fölénk borul, mint az emberi etársadalom ul, boldogabb békekorszakának záloga.

Kedves Fiam, tudasd mindenkivel a legalkalmasabb módon kívánságunkat és felhívásunkat. De különösen a katolikus világ pásztorai-val, a püspökökkel, akiknek Hozzánk való hűségét és engedelmségét ismerjük és akiknek lángoló buzgalmát már annyiszor tapasztaltuk.

Végül Neked, Kedves Fiam, mindazoknak, akik készséges szívvel felelnek felhívásunkra és különösen a kedves gyermekek seregének, mint az égi áldandók zálogát, teljes szívükből Jézus nevében apostoli áldásunkat adjuk.

Kelt Rómában. Szent Péter mellett, 1940. április 15-én.

Pápaságunk második évében.

GLIZI kalapszalont

áthelyeztem Bul. Reg. Feri inand 19. alá.
Haller Jotán.

Csupán egyetlen megyében nem alakult meg a Magyar Népközösség helyi tagozata

A Népközösség elnöki tanácsának, valamint a N. U. F. magyar főtanácsosainak és a parlamenti csoport képviselőinek ülése

Ciuj—Kolozsvárról jelenté távbeszélőn az Aradi Közlöny tudósítója: A Romániai Magyar Népközösség elnöki tanácsa az elmúlt napon gróf Bánffy Miklós elnökletével ülésezett. Résztvevők: Jósika János báró, dr. Szász Pál, Koós Károly, Gyárfás Elemér dr., Kolumbán József dr., gróf Teleki Adám, gróf Halper István és gróf Bethlen Bálint elnöki tanácsosok, Tusn Gábor dr., jogtanácsos, Groisz László dr. központi igazgató és Mikó Imre dr., a bucuressi iroda vezetője. Gróf Bánffy Miklós javaslatára elhatározták, hogy Kakuk János dr.-t, a bányász népközösség elnökét, aki szintén jelen volt, egyhangú határozattal rendes taggá választják. Az elnök meglepő szavakkal üdvözölte az új tagot és hangsúlyozta, hogy Kakuk János dr. jelenléte kimélyíti a bányász magyarság és a központi kapcsolatait. Kakuk János dr. köszönetet mondott a határozatért és az üdvözlésért, valamint azért a gondoskodásért, amellyel a Népközösség a bányász magyarság iránt viseltetik.

Ezután beszámoló hangzott el a legutóbbi ülés óta végzett szervezőmunkáról. Elismeréssel és meglepedéssel vették tudomásul, hogy ezidőszereint csupán egyetlen megyében nem alakult meg a népközösségi tagozat, a többi megyékben intézményes népközösségi munka folyik. Az időszere kérdések megárgyalása után a magyar ifjúság napi-rendi problémáival foglalkoztak.

Folytatódjagasan üléseztek a NUF magyar főtanács-tagjai és a parlamenti csoport képviselői. Az együttes ülésen gróf Bánffy Miklós elnöklet és Szász Pál dr., Jósika János báró, Gyárfás Elemér dr., Bartha Ignác dr., gróf Teleki Adám, Filo Ferenc dr., Sós István dr., Kovács Károly dr., Orosz

Hírek a torony alól

Az aradi külvárosi gazdák népes küldöttsége kereste fel a város vezetőségét. A küldöttség tagjai kérték a várost, hogy a járművekre vonatkozó rendelkezésnek azt a részét, mely az egylovas szekereknek előírja, hogy az igavonó állat két rud közé legyen fogva, helyezze hatályon kívül a város. Arra hivatkozott a küldöttség, hogy a gazdáknak javarészt két lovuk van és csupán a katonai célokra történő besorozgatás miatt használnak egy lovat. A város ugy határozott, hogy méltányossági okokból a rendelkezésnek ezt a részét hatályon kívül helyezi. — A város tulajdonában lévő legelőkre történő kihajtásokra vonatkozóan a város gazdasági ügyosztálya felhívja az érdekelt gazdákat, hogy a jelentkezések sorrendje a következő: A pernyá-vai és ségái gazdák részére május 3-án reggel 8 órától déli 2 óráig, a gáli és buzásaki gazdák részére május 4-én reggel 8 órától déli 3 óráig és a mosóczy-telepi, valamint a 6. Vanatori-uton lakó gazdák részére május 6-án reggel 8 órától déli 2 óráig. A jelentkezés helye a városháza 30. sz. szobája. A legelőtelési illeték az 1940. évre két évnél idősebb tehénre 350 lei, lovakért 450 lei, öszvérekért és számárért 350 lei, disznóért 200 lei, juhért és berbécsért 50 lei, bárányért 25 lei, míg kecskéért 120 leit kell fizetni. A pernyá-vai, ségái és buzásaki állatok megjelölése május 7-én reggel 8 órától kezdve történik a városi állatvásártéren. A gáli és buzásaki állatok megjelölése május 8-án reggel 8 órakor kezdődik a gáli Sf. Elena téren, míg ugyanezen a napon a Sf. Elena téren a stupini és a józsefráti állatokat látiák el jelzéssel. A mosóczy-telepi és a Vanatori-uton lévő állatokat május 9-én reggel 8 órakor kell bemutatni a simándi-utl városi vámháznál. Az állatok megjelölésekor a városi főállatorvos megvizsgálja az állatokat. Az első kihajtás május 10-én reggel kezdődik.

Levágta a vonat mindkét lábát

Temesvár, Orczyfalva állomáson Bonner Ferenc nyolcvankét esztendőes gazda a már indulóban volt temesvári vonatra felugrott, hogy Temesvárra, sőtóra temetésére utazzon. A kocsi lépcsőjéről azonban leesett és a kerekek alá került, amelyek mindkét lábát levágták. Bonner Ferencet ugyanazzal a vonattal Temesvárra hozták és kórházba szállították. Életbenmaradása kétséges.

SZINHÁZ

Május 10-én kezdődik a Szabadkay-szintarsulat aradi vendéglátéka

Az allg befejeződött színházi idény után röviddel a marosvásárhelyi Szabadkay-szintarsulat iou vendég-szereplésre a Kamara Színházba. A kitünő társulat, amelynek operatí-onsemléje a legjobb ilyen együttes Erdélyben, a „Dalol a Volga“ című, nagy kiállítás, grandiózus, nagy táncos operettel mutatkozik be Aradon.

A „Dalol a Volga“ szerzői Jenel János, a társulat bonvivánja és Schreiber Alajos karnagy. A remek darab, amely a kitünő operettek minden kellékével töltösmennyiségben rendelkezik, eddig Marosvásárhelyen, Brassóban és Nagyváradon, ahol jelenleg játszik a Szabadkay-társulat, hetvenötöször ment.

Az 53 tagu társulat első előadását május 10-én tartja a Kamara Színház helyiségében. Az együttes fő erősségei Wojiczky Elvira, Urmságy Magda, Kun Edlt, Sz. Mátrai Rózi. A férfiak közül Jenel János, Homm Pál, Szabadkay József és Szabadkay Miklós társza a „Dalol a Volga“ főszerepeit. Fellép a darabban Gerő Borcsa, az országhatárokon is tul ismert kitünő táncosnő is, akinek szereplése külön eseménye lesz a „Dalol a Volga“ előadásának.

Magyar irodalmi pályázat

Mátyás király emlékezetére

A romániai Magyar Népközség biharmegyei és nagyváradj tagozatának központi vezetősége — kifejezve történelmünk ébrentartásának és az ifjúságnak ez irányban való érdeklődése felkeltésének jelentőségét, — pályázatokat ír ki Hunyadi Mátyás király születésének ötszázadik évfordulója alkalmából. Nemcsak a népközségi tagozat alkotókészsége, — hiszen összértékben 7000 lelt alkotott e nemes célra, — hanem a pályázó érdeklődése is remélhetőleg arra ösztökéli, hogy számosan megkezdjék a munkát, amelynek jutalma nemcsak anyagi, hanem a legszebb erkölcsi siker is jelenthet... A pályázatra való felhívást részletesen közöljük:

A Magyar Népközség nagyváradj és biharmegyei tagozatának elnöksége Mátyás király születésének ötszáz éves fordulójára alkalmából történelmi és irodalmi pályázatokat kiírását határozta el. E pályázatokon eredeti és másuttal még meg nem jelent vagy elő nem adott munkájával résztvehet minden Romániában lakó magyar nemzetiségű állampolgár.

Felkérjük a következők:

1. TÉTEL CIME: „Mátyás király és a renaissance”. Terjedelme legalább 10, de legfeljebb 20 gépelt oldal. Első díj: 2000 lei, második díj: 1000 lei, harmadik díj: dícséret. Ezzel a tétellel a legalább középiskolát végzettek pályázhatnak.

2. TÉTEL CIME: „Mátyás, a hadvezér”. Kizárólag középiskolások számára. Terjedelme legalább 5, de legfeljebb 10 gépelt oldal. Első díj: 1000 lei, második díj: 600 lei, harmadik díj: 400 lei. Pályázhatnak a középiskolák felső osztályaiba járó tanulók.

3. TÉTEL szabadon választott szépirodalmi, vagy történelmi értékezés Mátyás király életével, munkásságával és korával kapcsolatos tárgykörből. Terjedelme legalább 10, legfeljebb 20 gépelt oldal. Pályadíj: 2000 lei.

A pályaműveket írógépes írással, a papír egyik oldalára, ritka sorokkal írva kell beküldeni. A megadott terjedelmeket túllépő dolgozatokat a bírálóbizottság figyelemről kívüli hagyja. Minden dolgozathoz jelölés borítékot kell mellékelni, melyben a pályázó nevét és pontos címét tartalmazza.

Beküldési határidő: 1940. július 31.

Cím: Magyar Népközség irodája Oradea, Str. Duca No. 9.

A beérkező műveket a pályázatot hirdető nagyváradj és biharmegyei népközségi tagozat irodalmi és történelmi szakosztálya bírálja meg, amely a pályázat eredményét legkésőbb 1940. október 15-ig hírlapok útján nyilvánosságra hozza.

Nagyvárad, 1940. május 1.

Dr. Soós István sk.

Árvay Árpád s. k.

tagozati elnök

főtktár

Dr. Schiffer Béla s. k.

közművelődési szakosztály elnöke

UJ KÖNYVEK

— Magyarosan, divatosan. Vadonné Perényi Irén ruhatervei közelebb hozzák a magyar viseletet az európai ruha vonalához. 12 népviseletről összeállítva, 60 ruhatervet tartalmaz ez az albumfüzet, amelynek legfontosabb részét képezik a műlap és rajzmellékletek. A ruha-tervezőket megelőzi néhány általános elvi bevezető cikk, ezt követik a ruhatervek magyarázatai minden egyes rajznál pontosan megjelölve, hogy a népviselet mely vidékről származik, a szükséges technikai magyarázatokkal. Vadonné Perényi Irén: Magyarosan, divatosan c. sorozata 119 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje az Atheneum-kiadványok jegyzékét.

— Illyés Gyula: Rend a romokban. A kitűnő író reprezentatív verskötete, amely megjelenéskor annyi vitára adott alkalmat, illetékes fórumok ítélete alapján újból hozzáférhető lett a közönség számára. Rend a romokban c. verskötet három összefoglaló fő részből áll. Az első a „Magyarok” ciklus, a második rész „Kacsálában forgó vár” című gyűjtött versek sorozata, a harmadik pedig „Jelek” fejezet alatt foglalja össze a kitűnő költő verseit. Illyés Gyula az új magyar lírogárda legtehetségesebb és legkiemelkedőbb alakja, akinek minden újabb írói műve további fejlődési fokot és emelkedést jelenít meg magasságok felé, amelyhez a magyar irodalom klasszikusai és örökértékű alkotásai tartoznak. Illyés Gyulának Petőfiről írott életrajzi regénye és méltatása éppen olyan értékes kincsévé vált a magyar irodalomnak, mint az első falukutató mű, a „Puszták népe”. Legutóbb „Magyarok” c. kötetében mutatja be nemzetnevelő képességének ragyogó erejét, majd a „Lélek és kenyér” c. kötetében alkotott újat, mélyet és érdeklegese. Illyés Gyula: Rend a romokban c. verskötete Nyuzat-kiadásban, szép kiállításban, füze 99 lei, kve 139 lei, minden

könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje a Nyugat-újdonságok jegyzékét.

— Kurban Said: ...és Mohamed az Ő prófétája. Bakuban, a világháború előtt, az orosz cári gimnázium harmadik osztályában kezdődik és a gandzsai hidon, a haldokló azerbajdzsáni köztársaság utolsó napjaiban végződik Ali Sirvansir khán és Nino Kipiani életének regénye. Az ősrégi mohamedán család sarjának és a keresztény georgiai hercegisasszonynak csodálatos szerelme Bakuban virágzik ki, ahol Európa és Ázsia találkoznak. Baku lakói nem tudják, hogy Európához tartoznak-e már, vagy pedig még mindig az ősi Ázsia fia-e. Nino Kipiani törekény testü, bársnyos szemü georgiai virág is ide-oda hajlik és ijedten repeső kis szíve hasztalanul igyekszik részt venni azon a tarka és bizarr keleti világon, melyhez Ali Sirvansir minden idegszállal, vérének minden cseppjével ragaszkodik. A két szerelmes sorsa szétválaszthatatlanul szövődik egybe Kelet hősi és tragikus színjátékával, városainak forró és fülledt levegőjével, ősrégi, bölcs kultúrájával. A Kaspi-tenger végtelen csillogó vizeit, Baku olaj-

mezőit, a Kaukázus zord hegyeinek vad szépsége és Perzsia rózsáktól illatos, fülemilecsattogástól hangos kertjei adják a hátteret, mely előtt lejártszódik ez az egészen különösen érdekes regény. Ali khán és Nino Kipiani szerelme, a maga kalandosságában: olyannak mutatja Keletet, amilyen az a valóságban: a fájak lenyűgöző szépségét, népeknek hangos és tarka forgatagát, töltözöt, mégis vonzó romantikáját, melyet az új idők előrenyomulása halálra ítelt. Új író magávalragadóan szenvedélyes könyve, melyből a sivatag forró szele és Kelet titokzatos levegője csapja meg lelkünket. A kitűnő könyv két térképpel, valóban szép kiállításban és díszes vászonkötésben. Bárd-kiadó pompás munkája. (Brandel: Nyitott szemmel kve 125 lei, Falk: Zenei kis lexikon kve 125 lei, Knittel: Via Mala II. kiadás, fve 231 lei, kve 264 lei, Peéry: Bambuszfejű esernyő fve 96 kve 185 lei, Maugham: Karácsony Párisban 191 lei kve, Plisnier: Három házasság fve 218 lei, kve 251 lei). Kurban Said: ...és Mohamed az Ő prófétája 158 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár. Kérjen újdonságjegyzékét.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Megkezdte működését a belgrádi székhellyel alakult angol délkeleteurópai kereskedelmi társaság

Belgrád jelentés szerint a közelmúltban angol tőkével és belgrádi székhellyel alakult angol délkeleteurópai kereskedelmi társaság, az English Commercial Corporation megkezdte működését.

A vállalat közeli körökben hangsúlyozzák, hogy bár az csupán félmillió font alaptőkével alakult, ennél lényegesen jelentősebb tőkék és hitelek állnak rendelkezésre. Szükség szerint a vállalat akár az angol magánbankoktól, akár pedig az angol legybanktól kap majd hiteket. Az angol kormány azért határozta el ennek a félhivatalos vállalatnak megalapítását, mert megállapítást nyert, hogy az angol magáncégek

nem tudtak megbirkózni a balkáni piacokon a konkurrenciával. Az új vállalat saját maga is lebonyolítja üzleteket, másrészt pedig az angol magánvállalatokat segíti majd. Egyik legfontosabb feladata az lesz, hogy export és import-üzleteket bonvittson le és magára vállaljon olyan kockázatokat, amelyeket egy magáncég nem vállalhat. Az English Commercial Corporation nemcsak angliai hanem birodalmi, tehát gyarmati árukat is ajánl majd a balkáni piacokon. A vállalat belgrádi székhellyel működik, igazgatója pedig az angol tőkével működő jugoszláviai Trepa Mines vezérigazgatójának a fia.

A külkereskedelmi forgalom nehézségei bejelentendők a kereskedelmi kamaránál

Az aradi kereskedelmi és iparkamara arra kéri az összes importőröket és exportőröket, hogy 5 napon belül jelentsek be a kamaránál a behozatali vagy kiviteli kereskedelem lebonyolítása terén mutatkozó nehézségeket vagy kellemetlenségeket. A kamara fel akarja hívni az illetékes hatóságok figyelmét e nehézségekre, hogy azok a külföldi államokkal köten

dő kereskedelmi és fizetési egyezmények alkalmával orvosolhatók legyenek. Nem olyan természetű panaszok jelentendők be tehát, hogy valaki nem kapta meg a kért behozatali vagy kiviteli engedélyt, hanem a tényleges kivitel vagy behozatal lebonyolítása körül felmerült nehézségeket kell a kamara tudomására hozni.

Május 25-ig meghosszabbították a látra szóló részvények bejelentési határidejét

Tekintettel arra, hogy számos részvénytársaság még nem tett eleget annak a kötelezettségének, amelyet a belyegtvörvény ujonnan szövegezett 17. szakasza ír elő, a pénzügyminisztérium 1940. május 25-ig meghosszabbította azt a határidőt, ameddig a látra szóló részvények illetékeztése céljából a vallomásokot be kell adni. Május 25-ike után a pénzügyi közegek kihágási jegyzőkönyveket vesznek fel azok ellen, akik ennek a kötelezettségnek nem tettek eleget.

Ezentul nem fogadnak el munkára való mozgósításra vonatkozó kérvényeket

A nagyvezérkar 22. számú közleményében adja az érdekeltek tudomására, hogy még ma is naponta érkeznek a nagyvezérkarhoz a köz- és magánintézmények, ipari vállalatok, mezőgazdálkodó, részéről munkára való mozgósításra, tehát helyben való mozgósításra vonatkozó kérvények. Tekintettel arra, hogy a mozgósítással kapcsolatos munkálatok befejezést nyertek, hasonló kérvényeket a jövőben semmilyen körülmények között sem vesznek figyelembe és nem intéznek el.

— MAGYAR TŐKE RÉSZVÉTELEVEL DÉLKELETEURÓPAI KERESKEDELMI TÁRSASÁG ALAKULT BELGRÁDBAN. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, valamint több más magyar tőkecsoport részvételével Südsőische Europäische A. G. néven kereskedelmi társaság alakult Belgrádban. Az új vállalat célja az, hogy szorosabbra fűzze a kereskedelmi kapcsolatokat Magyarországgal és a Balkán államai között.

— 500 millió korona honvédelmi kölcsönt bocsátott ki Svédország. Május 1-ével Svédország 500 millió korona névértékű honvédelmi kölcsönt bocsát ki 4 százalékos kamatozás mellett

— Francia vállalat megállapodást kötött a bulgár állammal egy jelentős rézbánya kiaknázására. A Bécsben megjelenő Sud Est Echo jelentése szerint a bulgár állam és egy francia vállalat, a „Luda Jana” között megállapodás jött létre, amelynek értelmében a bulgár állam koncessziót ad az említett vállalatnak a Panagbiriste környékén levő rézbányák kiaknázására. Ennek a koncesszióknak révén a bulgár kormány biztosítja saját rész-szükségletének 70 százalékát. A vállalat az ásványokat feldolgozás végett a jugoszláviai Mines de Bor-társaság üzemébe küldi és kötelezettséget vállalt arra, hogy a Bor-ban feldolgozott rész 30 százalékát visszazsallítja Bulgáriába. A szerződés értelmében a francia cég minden körülmények között havonta legalább 30 tonna rezet küld vissza Bulgáriába. Ezt a rézmennyiséget a szófiai Mezőgazdasági Szövetkezet Bank veszi át 62 levás kilogrammonkénti áron. A Bulgáriába visszazsallított rezet nem kell újból kiszállítani. A fentemlített szerződés a háború befejezésekor jár le.

A téli fagy elpusztította a kecskeméti idej őszi baracktermést

Kecskemét. A Mezőgazdasági Kamara legutóbbi helyzetjelentésében érdekes kimutatást közöl azokról a károkról, amelyek részben a hosszú nyulat kemény tél, részben az árvíz következtében érte a mezőgazdaságot. A jelentés szerint a vad-vizek egyes községek határában 30—50 százalékos kárt is okoztak. Nagy meglepetést keltett, hogy a decemberi hófakadó nélkül erős hidegek, majd pedig a vastag hóréteg az őszi vetésekben ugyszólván alig okozott kárt, kivéve az őszi árpát és a zabot, amely több helyen kifagyott. A szőlősgazdák helyzetét szorosbitják a 3—4 pengős napszám, bérék és a 87 pengős rézgalic. A szőlőgyegek a takarajjan vesszőkön teljesen lefagytak.

A kemény fagy az őszi barack termését csaknem száz százalékgig elpusztította. Egyes helyeken a fák is elfagytak. A kajszi barackban 30—40 százalékos, a meggyben és a cseresznyében 20—40 százalékos, a szilvában pedig 10—15 százalékos kárt okozott a fagy. A hosszú tél alatt őrási károkat okoztak a nyulak is, ez a kár helyenként 60—80 százalékos.

Külön díjazást kapnak a 2 százalékos bélyegeket szétosztó pénzügyi tisztviselők

Mittia Constantinescu pénzügyminiszter a 2 százalékos nemzetvédelmi bélyeg alkalmazása körül elkövetett kihágásokkal kapcsolatban a következő rendelkezést írta alá:

Mindazon összegeket, melyek a 2 százalékos rendkívüli nemzetvédelmi bélyeg alkalmazása körül elkövetett kihágásokra kivetett bírságokból származnak, külön alapra fizetik be a letéti pénz tárhoz. Az így összegyűlt összeg 40 százalékát azon pénzügyi tisztviselők kapták, akik a 2 százalékos bélyegeket kiosztják és azokért felelnek. 60 százalékából pedig azoknak jutalmát fedezik, akik a kihágásokat megállapítják.

— Megérkeztek a kiscimlettű hadfelszerelési kötvények. Az aradi kereskedelmi és iparkamara közli, hogy az aradi pénzügyigazgatósághoz megérkeztek a 100 lei és 500 lei névértékű hadfelszerelési kötvények és így mindazok, akik nem jegyezhettek 1000 leles kötvényeket, most vásárolhatnak 100 lei névértékű kötvényt 80 leiért, vagy 500 lei névértékűt 400 leiért.

— Életbelépett az új német kamattétel. A németországi takarékbetét kamattétel általános leszállítása folytán a német postatakarékpénztár a betéti kamattételt két és háromnegyed százalékról két és egynegyed százalékra mérsékelte. Az új kamattétel május 1-ével életbelépett.

— Ellenőrzés alá helyezték Jugoszláviában az épületi és a cement kivételét. A belügyi szűköséglet biztosítása céljából Jugoszláviában ellenőrzés alá helyezték az épületi és a cement kivételét.

— Bérbevette egy német társaság az erdélyi kőolajforrásokat. Pozsonyi jelentés szerint a nyugat-aramégyei erdélyi kőolajforrásokat, amelyek a szlovák állam tulajdonában vannak, bérbevette a Német Kőolaj R. T. Ez a társaság üzemét azonnal megkezdi és a termelést annyira akarja fokozni, hogy ezekből a forrásokból fedezhessék Szlovákia kőolajszükségletét. Szakértők szerint a bérbevett területen nemcsak nehézipart, hanem másfajta olajat is tudnak kitermelni.

— Kötelező a ricinusmagtermelés Jugoszláviában. Belgrádi jelentés szerint a jugoszláv kormány az állami és önkormányzati birtokokon, valamint a maximumot meghaladó nagybirtokokon elrendelte a birtokok területének 3 százalékán a ricinusmag kötelező termesztését. A kötelező termelés körzetébe ezútszerint a Dunabánság tartozik. A ricinust a Prizad veszi át megállapított áron. A kormány számítása szerint a jövőben a Vajdaságban 3000 holdon termelnek ricinusmagot.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

Magyarnyelvű hírek

8.30: Reichsender Böhmen (269.5 m. és 21 m. röv. hull.), 18.30: Reichsender Böhmen (269.5 m. és 31 m. röv. hull.), 18.50: Pozsony (298.8 m.), 19.50: Radio-Románia (364.5 m.) 20: Radio-Toulouse (228.6 m.) és Marseille Provence (400.5 m.), 20: Reichsender Böhmen (269.5 m. és 31 m. röv. hull.), 20.55: Róma II. (244.3 m.) és Róma RII (221.15 m.), 22.15: London National (261.1 m.) és GSA (49.59 m. röv. hull.), GRX (30.96 m. röv. hull.), 23.15: Reichsender Böhmen (269.5 m. és 31 m. röv. hull.), Pozsony (298.8 m.), 23.45: Belgrád (437.3 m. és 49.2 m. röv. hull.), 23.45: Nice PTT (283.2 m.) és Marseille Provence (400.5 m.), 23.50: Besztercebánya (765.3 m.)

PÉNTEK, MÁJUS 3.

Bucuresti, Radio-Romania, 12: Időjelzés, vizá-lási jelentés, háztartási és orvosi tanácsok, 12.10 Lemezek, 13.20: Időjelzés, művészeti, kulturá-lis és sportközlemények, 13.30: Rádiózenekar, 14: Hírek, 14.20: A zene folytatása, 15: Külö-nféle közlemények.

Radio-Romania, 19: Időjelzés, időjárásjelentés, 19.02: Technikai üzenetek, 19.17: Angol kama-razene lemezek, 19.35: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania, 19.45: N. Iorga tanár előadása, 20.05: Wagner: Parsifal, Háromfelvo-násos opera, Közvetítés a Román Operából, 21.40: Hírek, sportközlemények, 22.35: Hírek kül-földre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I, 7.45: Ébresztő, torna, hírek, közle-mények, hanglemezek, étrend, 11: Hírek, 11.20: és 11.45: Felolvasás, 13.10: A rádió sza-lonzenekara, 13.40: Hírek, 14.20: Időjelzés, idő-járás és vizá-lási jelentés, 14.30: Üzenetek, 15: Melles Béla zenekara, 15.30: Hírek, 16.30: Üze-netek, 17.15: Diákféltő, 17.45: Időjelzés, idő-járásjelentés, hírek, 18.15: Szabó Kálmán jazz hármasa, 19: Sporteredmények, 19.10: Balázs Kálmán cigányzenekara muzsikál, Vadász László tárogatózik, 20.15: Hírek, 20.30: Uhrner Ferenc citeraszám, 21.20: Hangverseny a Zeneművészeti Főiskolából, 22.40: Hírek, idő-járásjelentés, 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven, 0.20: Jazzdalok és táncszámok hanglemezeiről.

Budapest II, 14: Melles Béla zenekara, 19.45: Gyorsírótanfolyam, 20.45: Uhrner Ferenc cíte-raszám, 21: Hírek, 21.45: Lovászi Ferenc ci-gányzenekara, 22.45: Időjárásjelentés.

Belgrád, 13: Lemezek, 15: Népies zene, 15.30: Lemezek, 19.20: Vakok zenekara, 20.40: Rá-diózenekar, 21.10: Rádiózenekar, 22.10: Bat-ranlac Tatiana énekesnő, 23: Lemezek.

SZOMBAT, MÁJUS 4.

Bucuresti, Radio-Romania, 12: Időjelzés, vizá-lási jelentés, háztartási és orvosi tanácsok, 12.10 Lemezek, 13.20: Időjelzés, művészeti, kulturá-lis és sportközlemények, 13.30: Rádiózenekar, 14: Hírek, 14.20: A zene folytatása, 15: Külö-nféle közlemények.

KAMARA SZÍNHÁZ

A marosvásárhelyi színházszervező yendéziátéka

Dalol a Volga

grandiózus kiállítású nagyoperet

Főszerepben: Wolticzky Elvira, Ürmössy Mag-da, Kun Edith, Gerő Borcsa, Homm Pál, Sza-badkay József és Szabadkay Miklós. — A darab Erdély városaiban hetvenöt előadást ért el.

lásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok, 12.10 Lemezek, 13.20: Időjelzés, művészeti, kulturá-lis és sportközlemények, 13.30: A „Baical” mandolinzenekar, 14: Hírek, 14.20: Jazzleme-zek, 15: Külöféle közlemények.

Radio-Romania, 18: Az Országör szervezet órája, 19: Időjelzés időjárásjelentés, 19.02: Drámai és filmkrónika, 19.17: Korálzene lemezek, 19.55: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania, 20.05: Háboru és semlegesség, N. Dascovici tanár előadása, 20.25: Stefania Stavri májusi dalokat énekel, 20.45: Hírek, 21: Spanyolországi husvét, Mihail Tican Rumano előadása, 21.15: A Luceafarul-zenekar, Ghica Petrescu énekszámaival, 22.10 Hírek, sportközlemények, 22.30: Régi táncok lemezek, 23: Könnyű zene lemezek, 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I, 7.45: Ébresztő, torna, hírek, közle-mények, hanglemezek, étrend, 11: Hírek, 11.20: és 11.45: Felolvasás, 13.10: Várkonyi István magyar nótákat énekel, kíséri Toki-Horváth Gyula cigányzenekara, 13.40: Hírek, 14.20: Idő-jelzés, időjárásjelentés és vizá-lási jelentés, 14.30 Üzenetek, 15: Filmadalok, 15.30: Hírek, 16.30: Üzenetek, 17.15: Ruszln muzsika, 17.45: Időjel-zés, időjárásjelentés, hírek, 18.15: A rádió sza-lonzenekara, 19.40: Regőscsoport, 20.15 Hírek, 20.25: Budapesti Hangverseny Zenekar, 21.05: Duplaviola, Felolvasás, 21.25: Hangfelvétel, 22.40: Hírek, időjárásjelentés, 23.10 Bura Sán-dor cigányzenekara, 24: Hírek német, olasz, an-gol és francia nyelven, 0.20: Magyar és külföl-di tánclemezek.

Budapest II, 14.30: Francia szerzők hanglemezei, 18.45: A Szociális Misszió Társulat előadása, 19.15: Zsámboki Miklós gondolkázik, zongora-kísérettel, 19.45: Mezőgazdasági féltő, 20.30: A világ városai, Felolvasás, 21: Hírek, 21.25: Budapesti Hangverseny Zenekar, 21.55: Sza-badtéri előadások Olaszországban, Felolvasás, 22.15: Hanglemezek, 23: Időjárásjelentés.

APROHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapítottat meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetésekre a következő díjat kell fizetni:

ALKALMAZÁSI KERES

Jobb nő magános urhoz házvezetőnő-nek ajánlkozik, Str. Lahovari No. 7., aj-tó 4. 2203

Nagy gyakorlatlással rendelkező csecsemő-gondozónő állást keres, vidékre is meg-y. Cimeket a kiadóba kér. 2206

Jóltűző mindenekesnek kéttágu családhoz ajánlkozik, Str. Lahovari 7., ajtó 4. 2202

Gyakorlott kertész kerteknek gondozá-sát vállalja, Cim a kiadóban. 2186

Fiatal szobalány állást keres, Cimeket a kiadóba kér. 2204

ALKALMAZÁST NYER

Kereskedelmi iskolát végzett fiatallemb-ber, vagy urileány azonnal állást kap-hat, Cim a kiadóban. 2176

Főznitűző mindenekes 15-re telvétetik, Je-lenkezni: Str. Alexandri 5., Erika író-gépüzletben. 2204

Manikűröskisasszonyt, perfekt munka-erőt felveszek, Cim a kiadóban. 2211

Jóltűző mindenekes éves bizonyítvánnyal azonnalra felvétetik, Mencer textilke-reskedő, Páncota. 2205

Jóltűző szakácsnőt jó bizonyítvánnyal felveszek, Cim a kiadóban. 2205

LAKÁS

Uricsaládnál egy vagy két személyre buorozott szoba, fürdőszobahasználat-tal, esetleg ellátással kiadó, Cim a ki-adóban. 2216

Emeleti, kétszobás, fürdőszobás mo-dern lakás június 1-re kiadó, Piata Lup-tej 19. 2217

Kétszobás, összkomfortos, új lakás a Gloria-pályánál kiadó, Bővebbet: Bul. Carol 68. 2187

VÉTEL-ELADÁS

Üzleti áruszekerényt megvételre kere-sünk, Cimeket a kiadóhivatal továb-bít. 2213

Zenélőautomata, hegedű, amerikai kot-taszekrény, jégsezekrény, kertiernyő, ta-lajöntözőgép, borszivattyu, párnatoll el-adó, Str. Dna Balasa 180. 2201

Cserépkályhát, használtat, de jóállapot-ban levőt vennék, Szőlősi, Piata Gen, Cernat 18. 2207

Cseplőgarantúra, Kazán: Magyar Állami 8-as, cseplő: Clayton-SchuttJeworth 8-as, simacsapágyas, generáljavítva, félig új szíjjazás, 140.000 leiért eladó, Cim: See-linger Ladislau gabonarakár, Chisineu Cris jud. Arad. 2209

Eladó

modern stílhálószoba
Jónas butorgyárban,

Strada Consistorului 42. 2218

INGATLAN

INGATLANOK eladásának és vételé-nek közvetítése minden árfokozatban, KÜLCSONÓK elsőhelyi betáblázásra, HATSCHKE ingatlanforgalmi iroda, Arad Bul Carol 46 (Lakás egyenott) Tele-fon: 26-95 1508

Külvárosban, főútvonalon, sarok üzlet, ház, valamint az évtizedek óta fennálló üzlet, korcsmahelyiséggel, 2 lakással, szép gyümölcsös, családi okok miatt szabadkézből eladó, Közelebbi adatok: Arad, Str. Consistorului 20., a portás-nál, munkanapon 9-1 óráig. 2213

UJ INGATLANIRODA:

Bul. Dragalina 9.

I. Haas

Közvetít városi és megyei ingatlá-nokat méltányos közvetítési díj mel-lott, Keresse fel bizalommal a céget.

Ohloroon eladó egy urház öt szobá-val, mellékhelyiségekkel és szép kony-hakerttel, a falu központjában, valamint 5 hold szőlő. Érdeklődni: Köves Jenő hírlapíró, Arad, Str. Mocioni 19.

KÜLÖNFELEK

Kiadó kétszobás, szép udvari lakás azonnalra, vagy júniusra, Ugyanott 1-2 elegáns butorozott szoba kiadó, Piata Catedrali 2.

Keresek darálómalmot bérbe, esetleg megvételre, Ajánlatokat: Hóhági Ioan, Sântana. 2103

Harisnya szemfelszedést és stoppolást legolcsóbban készít harisnyakötőde, Str. Moise Nicșar 1. 2195

Kéleti és belső díszítésszasszonyok, díó, hálók modern ebédő, kombinált szobák, recamierék, varrógépek, amerikai író-asztal írógépek, Pianino, rövid ke-reszthúros zongora és rövid zongora, Stingl-gyártmány, olcsón eladó, Veszünk teljes lakásberendezést és szerszereket, Zs-logköcsönt közvetítünk a temesvári zá-logházba, előleget adunk, olcsón hosz-szabbítunk Tempo bizományi üzlet, Fl-scher Eliz-palota.

Legújabb jelentéseink:

„Olaszország senkivel sem köteles közölni, hogy mikor és milyen módon határoz“

Milano. (Rador.) A Stefani ügynökség jelenti: A Popolo d'Italia válasza a New York Timesnek azon találgatásaira, hogy „mikor és mire határozza el magát Olaszország.“ Az olasz lap szerint Olaszország a háború kitörésének első napja óta részt vesz a konfliktusban és hogy mikor hagy fel várakozó magatartásával az csak arra tartozik, aki felelős

az olasz nép sorsáért. Nincs nagy különbség a francia—angol haderő és az olasz haderő között, mert az előbbi a Maginot-vonal erőit mélyebben várja a kedvező pillanatot, hogy a Siegfried-vonalat áttörje, az utóbbi pedig a laktanyákban, üzemekben és táborokban várakozik a megfelelő időpontra. Nagyon világos, hogy Olaszország senkivel sem köteles közölni, hogy mikor és milyen módon határoz.

KINGSLEY WOOD:

A közel- és távolkeleti szövetséges haderők senkit sem fenyegetnek

London. (Rador.) Kingsley Wood angol főpecsétör Londonban beszédet mondott és hangsúlyozta, hogy Anglia a norvég nép szabadságának helyreállítását a világbéke első feltételének tartja. Anglia csak azért avatkozott be a háborúba, mert egymásután mentek végbe a támadások a semleges kis államok el-

len. Ezután rámutatott a közel- és távolkeleti ten összecsoportosított szövetséges haderők erejére és kijelentette, hogy ezek nem azért állanak Egyiptomban és Palesztinában, hogy bárkit is fenyegetsenek, hanem, hogy kéznél legyenek, ha bármi is történne.

Az Osservatore Romanonak Olaszországból való kitiltását javasolja egy olasz lap

Róma. (Rador.) A Relazione Fascista című lap mai vezércikkében azt írja, hogy az olasz állam területéről tiltás ki a Vatikán lapját, az Osservatore Romano. A lap főszerkesztője Parinati szemére veti a Vatikán lapjának a Németország ellenes magatartását. Ha különböző szempontok miatt még sem alkalmaznak szigorú intézkedést e

lap ellen, akkor legalább kényszerítsék álláspontjának megváltoztatására. A cikket azzal fejezi be, hogy jobban tenné az Osservatore Romano, ha fejszólítaná a világ katonáit, hogy mint a pápa, imádkozzanak a békéért, amiért Mussolini miniszterelnök is husz év óta annyi mindent megtett

Egyiptom kormányelnöke megállapította, hogy a helyzet veszedelmessé válhatik

Kairó. (Rador.) A Havas ügynökség jelentése szerint az egyiptomi miniszterelnök csütörtökön a sajtó képviselői előtt nyilatkozott és többek között a következőket mondta:

— Mindennemű biztonsági intézkedést megtettünk, miután a helyzet bizonyos veszedelmeket támaszthat. Ezek a veszedelmek azonban nem riasztók és nem túlságosan fenyegetők.

Jó uton haladnak a szovjet-jugoszláv gazdasági tárgyalások

Moszkva. A jugoszláv kereskedelmi küldöttség valószínűleg még hét-nyolc napig folytatja a megbeszéléseket. Hír szerint a Miškojan szovjet népbiztossal folytatott tárgyalások jó uton haladnak. Mint ismerteis a két állam kereskedelmi és hajózási megállapodásról szóló egyezményről tárgyal. Szó van a kereskedelmi képviselők és a tisztviselők kérdéseiről is. A tárgyalásokon a diplomáciai kap-

csolatok felvételének kérdését nem érintették, de Jugoszláviában remélik, hogy a kereskedelmi kapcsolatok felvétele után ebben az ügyben is előrehaladás történik. A moszkvai Vörös-téren május elsején rendezett ünnepségek alkalmával figyelmet keltett, hogy a megjelenő sorokban helvét foglaltak a jugoszláv bizottság tagjai is és ott lehetett látni a szlovákiai kulturális bizottság tagjait is.

BERLIN: „A német csapatok támadása feltartóztathatatlan“

LONDON: „Visszavonul a német haderő jobbszárnya“

Berlin. (Rador.) A DNB jelentése szerint a német csapatok támadásai feltartóztathatatlanok. Dombas-keleti vidékét az angol csapatok a legnagyobb győ-
sasággal kiűrték.

London. (Rador.) A Reuter-ügynökség jelenti Norvégia-ból, hogy amíg Dombas sorsa még kétséges, addig a németek jobb szárnyát vissza kellett vonni az Osterdal völgyben. A dombas—störeni vasútvonal egy részét még a szövetségesek tartják kezükben.

Göteborgból jelentik, hogy az angol repülőgépek a Kattegatban csoportosan haladó német hajókat támadták meg. Az egyik lángbaborult, a másik pedig elsüllyedt.

Stockholm. (Rador.) A Havas-iroda jelenti: Rörös város gyors visszafoglalása azt jelenti, hogy a oszló és trondheimi német csapatok a gyors összeköttetés megteremtése következtében nem rendelkeztek elegendő idővel és eszközzel arra, hogy hátsó vonalaikat megerősítsék. A város el-

vesztése folytán a németeknek nincs összeköttetésük az Oster völgy déli részével.

Ennek helyreállítása végett át kell, hogy keljenek a Gudbrands völgyön és elsősorban Dombast kell elfoglalniok, ez azonban a szövetségesek kezén van: akik igen erős állásokkal rendelkeznek nemcsak itt, hanem Störenben is.

London. (Rador.) Az angol légügyi minisztérium közli, hogy a brit légierő támadást intézett a norvégiai és dániai német repülőtémaszpontok ellen Stavangert az angol repülők nappal két ízben és egyszer éjszaka is megtámadták, míg Aalborg és Ferneborg ellen is támadást intéztek. Az Északi-tenger egyik pontján az angol repülők egy német repülőgépet vettek üldözőbe és azt lelőtték. Az angol repülők veszteség nélkül tértek vissza kiindulási helyükre.

London. (Rador.) A Reuter-iroda svédországi tudósítói jelenti: Egy 127 főből álló angol kereskedelmi tengerészcsoporthoz sikerült Narvikból Svédországba

eljutni. Ötven kilométeres utat tettek meg és mindezt sikerült elkerülniök a német őrszemeket. Elmondották, hogy

Narvikban legalább 8 ezer kitűnően felfegyverkezett német katona van, akik elhatározták, hogy mindaddig harcolnak, amíg lőszerük és élelmiszerük kifogy. A narviki kikötő hasznavehetetlenné vált a brit hadihajók által okozott rongálások következtében. Itt hét német kereskedelmi hajót súly-lyesztettek el, amelyek tulajdonképp része municiót szállított.

London. (Rador.) Namsos környékén a helyzet változatlan — állapítja meg az angol jelentés — az utolsó 48 órában csupán járótevékenység volt. A norvég csapatokat, amelyeket Narvik környékén összpontosítottak, Flescher generális vezeti. Ez a tökéletesen felszerelt norvég hadtest, amelyet még hónapokkal ezelőtt vontak össze ezen a környéken, az orosz—finn háború ideje óta áll itt fegyverben.

Kormányintézkedés a liszt-készletek szabályozásáról

Bucaresti. A kormány határozata értelmében a lisztkészleteket bizonyos korlátozásoknak vetik alá. A malmok ugyanis ezentúl legfeljebb három napi szükségletnek megfelelő készleteket tarthatnak raktáron, a kereskedők pedig öt napnak megfelelő készleteket. A malmok vevőiknek legfeljebb egy hónapi mennyiséget fedező lisztet adhatnak el.

Ciano olasz külügyminiszterrel tárgyalt az USA római nagykövete

Róma. (Rador.) William Phipps-et, az Egyesült-Államok követét csütörtökön reggel fogadta Ciano olasz külügyminiszter.

Róma. Francois Poncet római francia nagykövet ma hosszas tanácskozást folytatott Phipps-szel, az Egyesült-Államok nagy követével azokról a megbeszélésekről, amelyek az utóbbi Mussolini miniszterelnökkel és Ciano gróf olasz külügyminiszterrel folytatott.

Nem rejtőznek német hajók Ruszcukban

Szófia. (Rador.) A bolgár távirati iroda közli, hogy felhatalmazást nyert annak az angol hírszolgálati iroda által május 1-én közölt hírnek a megcáfolására, amely szerint négy német hajó a Duna bulgáriai kikötőjében, Ruszcukban rejtőzködne.

Szófiába érkezett Clodius dr.

Szófia. (Rador.) Clodius német gazdasági tanácsos és meghatalmazott miniszter csütörtökön reggel Szófiába érkezett.

Hess Rudolf, Hitler kancellár helyettese beszélt május 1-én a Krupp-művek munkásaihoz

Berlin. (Rador.) Május elsején Hess Rudolf, a kancellár helyettese az essen Krupp-művek munkásai előtt az alábbi beszédet mondotta el:

— Az emberek gyorsan felejtenek, mégis meg kell emlékeznünk, hogy ellenségeink a háború kezdetén mit gondoltak helyzetünkről. Azt hitték, hogy felszerelésünk blöff, hogy közgazdaságunk szervezetlen a szociális intézkedések következtében. Remélték, hogy Németország elszigetelt marad mint a világháborúban és azt várták, hogy olyan német nemzettel állanak majd szemben, mint amilyen 1918-ban volt.

— A mai nemzeti ünnepen, amely a szocializmus ünnepe is, megmutatjuk, hogy az ellenség legfőbb reménye, amelyre győzelmét alapítja, nem válhat valóvá és a mi belső egységünk, szétrömbölni nem lehet. A demokrácia vezetői igyekeznek megakadályozni azt, hogy népeik egy napon rájöjjenek arra, hogy a diktatórikus uralom alatt jobban élnek a munkások, mint nálunk.

— Nem hiszem, — folytatta Hess — hogy a nyugati demokráciák megelégednek Norvégianak hadszíntérre való változtatásával bár itt megismerkedtek a német katona értékével. Valamennyi németországi gyárban éjjel-nappal dolgoznak. A hadsereg repülőgépeket, tankokat és ágyúkat kap, el nem képzelhető mennyiségben. A hajógyárakban számos tengeriarató épül. Mindenünk van, ami szükséges a háború folytatásához. A német asszonyok és leányok is teljesítik kötelességüket.